

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Α.Ε.Ν. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:κ.Γεωργίτσης Δήμος

**ΘΕΜΑ:Οικονομικές Ζώνες Κρατών-
Κανονισμοί,Οριοθέτηση και Εκμετάλευση αυτων**

ΤΟΥ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ:Γιούρου Άγγελου

Α.Γ.Μ.:2395

Ημερομηνία ανάληψης της εργασίας:28/4/10

Ημερομηνία παράδοσης της εργασίας:3/6/15

A/A	Όνοματεπώνυμο	Ειδικότης	Αξιολόγηση	Υπογραφή
1				
2				
3				
ΤΕΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ				

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ:κ.Τσούλης Νικόλαος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΔΙΕΘΝΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ(I.M.O).....

1. Ιστορικό.....
2. Σκοπός.....
3. Μέλη.....
4. Δομή.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ.....

1. Ιστορική εξέλιξη.....
2. Κοινωνία των Εθνών.....
3. Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών.....
4. Γενεύη 1958.....
5. Γενεύη 1960.....
6. Μοντέγκο Μπέυ 1982.....
7. Νομοτεχνικά χαρακτηριστικά της Σύμβασης.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΝΗ(A.O.Z.).....

1. Ιστορική εξέλιξη.....
2. Έννοια.....
3. Εύρος.....
4. Νομικό καθεστώς.....
 - 4.1.Παράκτιο κράτος.....
 - 4.2.Άλλα κράτη.....
- 5.Ζώντες πόροι στην Α.Ο.Ζ.....
- 7.Δικαιώματα περικόλειστων κρατών.....
- 8.Γεωγραφικός μειονεκτούντα κράτη.....

- 9.Οριοθέτηση της ΑΟΖ μεταξύ παρακείμενων ή
αντικείμενων ακτών.....**
- 10.Η έννοια του ενιαίου θαλάσσιου ορίου.....**
- 11.Μεσόγειος θάλασσα.....**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η θάλασσα με τις ποικίλες χρήσεις, λειτουργίες και οφέλη που προσφέρει τόσο από άποψη φυσικών πόρων (ζωικοί και φυτικοί οργανισμοί, αλιεύματα, ορυκτός πλούτος) όσο και από την χρήση της ως πηγή ενέργειας μέσω των κυμάτων, ως διάυλος επικοινωνίας μέσω της ναυτιλίας, ως πηγή αναψυχής, ως σπουδαίος οικονομικός παράγοντας και πηγή πλούτου για τα παράκτια κράτη και τους παρόχθιους πληθυσμούς δεν θεωρείται άδικα οδός και θησαυρός, όριο άμυνας της εδαφικής ακεραιότητας των παράκτιων κρατών αλλά και οικονομικής χρησιμοποίησης από όλα σχεδόν τα κράτη. Για τους ανωτέρω λόγους υπήρχε από πολύ νωρίς αυξημένο ενδιαφέρον για την όσο το δυνατόν καλύτερη και αποδοτικότερη αξιοποίηση της θάλασσας και του θαλάσσιου πλούτου της. Η συνεχιζόμενη εκμετάλλευση της θάλασσας, που συνοδεύτηκε από σημαντικές τεχνολογικές εξελίξεις και τεχνολογικά επιτεύγματα, ήγειρε ζητήματα διεκδίκησεων από πλευράς των κρατών σε όλο και ευρύτερες θαλάσσιες περιοχές, οδήγησε στον σταδιακό κατακερματισμό της σε ποικίλες θαλάσσιες ζώνες εθνικής κυριαρχίας ή δικαιοδοσίας καθώς και σε διαφορές μεταξύ των κρατών ως προς την ανεύρεση σαφών και επαληθεύσιμων κριτηρίων για την οριοθέτηση των θαλάσσιων αυτών ζωνών. Πιθανόν, ο πρωταρχικός λόγος για την δημιουργία αυτών των συνόρων ήταν η τεχνολογική επίτευξη της εξόρυξης πολύτιμων υδρογονανθράκων και άλλων μη ζώντων πόρων του βυθού και του υπεδάφους, η οποία προϋπέθετε συχνά τον προσδιορισμό της περιοχής μεταξύ των χειριστών της. Διάφορες χώρες άρχισαν να διακηρύττουν νέες ζώνες θαλάσσιας δικαιοδοσίας και να καθορίζουν τα σύνορα με άλλα κράτη προκειμένου να μεγιστοποιήσουν τις περιοχές στις ζώνες αποκλειστικής δικαιοδοσίας τους. Τα ζητήματα της οριοθέτησης των θαλάσσιων ζωνών, έτσι όπως αποτυπώθηκαν μέσα από την πρακτική των κρατών και το εθιμικό δίκαιο, με πρωταρχικούς στόχους την επέκταση της κρατικής κυριαρχίας τους στη θάλασσα και την εξασφάλιση του δικαιώματος της ναυσιπλοΐας σε περιοχές εκτός της κρατικής δικαιοδοσίας αυτών, έχοντας διέλθει μέσα από περιόδους κρίσης και αμφισβητήσεων καθώς και μέσα από τρεις Διεθνείς Συνδιασκέψεις (1958, 1960, 1973-1982) για το δίκαιο της θάλασσας, που οδήγησαν σε διεθνείς συμβάσεις αντίστοιχα στον χώρο του συμβατικού δικαίου, επιχείρησαν να καταλήξουν σε σταθερές και αντικειμενικές διαδικασίες στην οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών. Τα καθεστώτα της συνορεύουσας ζώνης, της υφαλοκρηπίδας, της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (στο εξής ΑΟΖ) 200ν.μ. και της αιγιαλίτιδας ζώνης 12ν.μ. απέκτησαν ισχύ κανόνα δικαίου, ενώ η αξιοποίηση των υδρογονανθράκων κατά μήκος των ακτών πολλών κρατών έφερε σημαντικά οικονομικά, βιομηχανικά και τεχνολογικά οφέλη στα παράκτια κράτη. Η συνέχιση προβλημάτων οριοθέτησης, που επιζητούν επίλυση, αποδεικνύουν ότι το θέμα της οριοθέτησης των θαλάσσιων ζωνών αποτελεί εγχείρημα εξαιρετικά δυσχερές και δυσεπίλυτο, ώστε κάθε εκ των προτέρων πρόβλεψη ως προς τα πιθανά αποτελέσματα της οριοθέτησης να θεωρείται μόνο επισφαλής. Στην παρούσα εργασία θα επιχειρηθεί μία σύντομη διερεύνηση των νομικών κανόνων και αρχών της οριοθέτησης των θαλάσσιων ζωνών μέσα από την κρίση των διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων, ιδιαίτερα του Διεθνούς Δικαστηρίου και των άλλων διαιτητικών οργάνων. Έπειτα από μια σύντομη ανάλυση των εννοιών της αιγιαλίτιδας και της συνορεύουσας ζώνης καθώς και των σχετικών με αυτές ζητημάτων, αναλύονται διεξοδικά τα καθεστώτα της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ, τα οποία επισύρουν τα περισσότερα και

σπουδαιότερα ζητήματα οριοθέτησης μεταξύ των κρατών. Δίνεται έμφαση στις διάφορες ειδικές και σχετικές περιστάσεις στην οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών των παράκτιων ηπειρωτικών και νησιωτικών περιοχών, των οποίων η επίκληση από τα διεθνή δικαιοδοτικά όργανα και από τα ενδιαφερόμενα κράτη υπήρξε είτε αποσπασματική, ως εξαίρεση στην αρχή της ίσης απόστασης είτε αποκλειστική, ως συνιστώσα τον βασικό κανόνα κάτω από τη στέγη του εθιμικού δικαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΔΙΕΘΝΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

1.Ιστορικό. Η ναυτιλία, ως διεθνής οικονομική δραστηριότητα, από την εμφάνιση της είχε καταστήσει αναγκαία τη θέσπιση κανόνων ασφαλείας στη διεξαγωγή του θαλάσσιου εμπορίου. Η αναγκαιότητα αυτή αναγνωρίστηκε από όλα τα ναυτικά έθνη που δραστηριοποιήθηκαν στην υιοθέτηση διεθνών κανονισμών για τη βελτίωση της ασφάλειας στη θάλασσα. Από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα είχε υιοθετηθεί ένας σημαντικός αριθμός κανονισμών. Μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο, μέσα στο πλαίσιο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών ιδρύθηκε ένας εξειδικευμένος Οργανισμός, με σκοπό την αποτελεσματικότερη προώθηση της ναυτικής ασφαλείας. Συγκεκριμένα με Διεθνή Σύμβαση που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 6 Μαρτίου 1948 ιδρύθηκε ο Διακυβερνητικός Ναυτιλιακός Συμβουλευτικός Οργανισμός (Inter-Governmental Maritime Consultative Organization/IMCO). Στη συνέχεια το 1982 ο Οργανισμός μετονομάστηκε σε Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (International Maritime Organization/IMO). Το 1983 δημιούργησε το Παγκόσμιο Ναυτιλιακό Πανεπιστήμιο με έδρα το Μάλμο της Σουηδίας και το 1988 το Διεθνές Ινστιτούτο Ναυτικού Δικαίου με έδρα τη Μάλτα. Η έδρα του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού είναι στο Λονδίνο.

Ο πρώτος στόχος του IMO ήταν η αναθεώρηση της σημαντικότερης συνθήκης για τη ναυτική ασφάλεια δηλαδή της Διεθνούς Συνθήκης για την Ασφάλεια της Ζωής στη Θάλασσα (SOLAS) η οποία είχε υιοθετηθεί το 1914, μετά το ναυάγιο του πλοίου «ΤΙΤΑΝΙΚΟΣ». Αυτό επιτεύχθηκε το 1960 και ο Οργανισμός στη συνέχεια ασχολήθηκε και με άλλα ναυτικά θέματα όπως είναι η διευκόλυνση της διεθνούς θαλάσσιας κυκλοφορίας, οι γραμμές φόρτωσης του πλοίου, η μεταφορά των επικίνδυνων φορτίων, το σύστημα μέτρησης της χωρητικότητας των πλοίων, κ.λ.π.

Στις επόμενες δεκαετίες, αν και η ασφάλεια ήταν και παραμένει η σημαντικότερη ευθύνη του Οργανισμού, το ενδιαφέρον του μονοπόλησε το πρόβλημα της θαλάσσιας ρύπανσης από πλοία, καθώς και η αύξηση των ποσοτήτων του ετησίως μεταφερόμενου πετρελαίου, σε συνδυασμό με το γιγαντιαίο μέγεθος των πετρελαιοφόρων πλοίων προκαλούσε μεγάλες καταστροφές σε περίπτωση ναυτικού ατυχήματος (Η καταστροφή του Torrey Canyon το 1967, που είχε ως αποτέλεσμα τη διαρροή 119.000 τόνων πετρελαίου στο θαλάσσιο περιβάλλον κατέδειξε το μέγεθος του προβλήματος). Κατά τη διάρκεια των επόμενων ετών ο Οργανισμός θέσπισε μια σειρά μέτρων με σκοπό την αποτροπή των ναυτικών ατυχημάτων πετρελαιοφόρων και την ελαχιστοποίηση των συνεπειών τους. Επίσης, αντιμετώπισε την περιβαλλοντική απειλή που προέρχεται από τις διαδικασίες ρουτίνας σ' ένα πλοίο, όπως είναι ο καθαρισμός των δεξαμενών πετρελαίου, η διάθεση καταλοίπων μηχανής που αποτελούν μεγαλύτερο πρόβλημα από την ατυχηματική ρύπανση.

2.Σκοπός. Ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός έχει ως σκοπό του την καθιέρωση συστήματος συνεργασίας μεταξύ των κρατών στον τομέα των κανονισμών και των πρακτικών σχετικά με τεχνικά θέματα της εμπορικής ναυτιλίας. Ειδικότερα ο Οργανισμός επιδιώκει α) την επίτευξη υψηλού επιπέδου ναυτικής ασφαλείας στα πλοία και γενικότερα ασφαλούς ναυσιπλοίας, β) την πρόληψη και τον έλεγχο της

θαλάσσιας ρύπανσης από τα πλοία, γ) την ενθάρρυνση των κυβερνήσεων των κρατών για τη χάραξη ναυτιλιακής πολιτικής προς όφελος της ανάπτυξης του διεθνούς εμπορίου με την παράλληλη εγκατάλειψη της πολιτικής των εθνικών διακρίσεων.

3.Μέλη. Τα μέλη του Οργανισμού ανέρχονται στα 170 ανάμεσα στα οποία βρίσκεται και η Ελλάδα. Η Ελλάδα κύρωσε τη Διεθνή Σύμβαση του Οργανισμού και τις τροποποιήσεις της με το ΝΔ 1287/1949 και Ν 1146/1981. Ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός συνεργάζεται με 63 Διακυβερνητικούς Οργανισμούς και παρέχει συμβουλές σε 78 Μη-Κυβερνητικούς Οργανισμούς.

4.Δομή. Τα όργανα του I.M.O. είναι η Συνέλευση, το Συμβούλιο, η Επιτροπή Ναυτικής Ασφάλειας, η Επιτροπή Προστασίας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος, η Νομική Επιτροπή, η Επιτροπή Τεχνικής Συνεργασίας, η Επιτροπή Διευκολύνσεων και η Γραμματεία.

Η *Συνέλευση* (Assembly) είναι το ανώτατο όργανο του Οργανισμού. Σ' αυτό συμμετέχουν αντιπρόσωποι όλων των κρατών-μελών του Οργανισμού. Συνέρχεται σε τακτική σύνοδο στο Λονδίνο κάθε δύο χρόνια και σε έκτακτη συνεδρίαση μετά από αίτηση του 1/3 των μελών ή οποτεδήποτε με αίτηση του Συμβουλίου. Σε κάθε μια από αυτές τις περιπτώσεις πρέπει να προηγηθεί σχετική ειδοποίηση τουλάχιστον προ 60 ημερών.

Ειδικότερα το έργο της Συνέλευσης συνιστάται στο

α) Να εκλέγει σε κάθε τακτική σύνοδο μεταξύ των μελών της, τον πρόεδρο και δύο αντιπροέδρους.

β) Να ιδρύει προσωρινά ή με τη σύσταση του Συμβουλίου διαρκή βοηθητικά όργανα.

γ) Να εκλέγει τα μέλη του Συμβουλίου.

δ) Να εγκρίνει το πρόγραμμα εργασίας του Συμβουλίου.

ε) Να ψηφίζει τον προϋπολογισμό και να προσδιορίζει τα οικονομικά θέματα του Οργανισμού.

στ) Να συνιστά στα μέλη του την αποδοχή κανονισμών και οδηγιών που αφορούν στη ναυτική ασφάλεια, στην πρόληψη και στον έλεγχο της θαλάσσιας ρύπανσης από πλοία και σε άλλα θέματα που αναφέρονται στις επιπτώσεις της ναυτιλίας στο θαλάσσιο περιβάλλον.

ζ) Να προβαίνει στις κατάλληλες ενέργειες για την προαγωγή της τεχνικής συνεργασίας λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανάγκες των αναπτυσσόμενων κρατών.

η) Να αποφασίζει σχετικά με την σύγκλιση διεθνών διασκέψεων ή για την υιοθέτηση διεθνών συμβάσεων ή τροποποιήσεων διεθνών συμβάσεων που έχουν καταρτισθεί από την Επιτροπή Ναυτικής Ασφάλειας, τη Νομική Επιτροπή, την Επιτροπή Προστασίας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος, την Επιτροπή Τεχνικής Συνεργασίας ή άλλων οργάνων του Οργανισμού.

Το *Συμβούλιο* (Council) είναι περιορισμένο όργανο ως προς τη σύνθεση του καθώς σε αυτό συμμετέχουν οι εκπρόσωποι από 40 κράτη-μέλη που εκλέγονται, για δύο

χρόνια, με ειδική διαδικασία και με δυνατότητα επανεκλογής. Έτσι, τα κράτη ομαδοποιούνται και εκλέγονται ανά κατηγορία. Στην 1^η κατηγορία εντάσσονται τα κράτη τα οποία έχουν τα μεγαλύτερα συμφέροντα στην παροχή διεθνών θαλάσσιων υπηρεσιών. Από τα κράτη αυτά, στα οποία ανήκει και η Ελλάδα, εκλέγονται 10 εκπρόσωποι (Την κατηγορία αυτή εκπροσωπούν τα εξής 10 κράτη, Κίνα, Ελλάδα, Ιταλία, Ιαπωνία, Νορβηγία, Παναμάς, Νότια Κορέα, Ρωσία, Ηνωμένο Βασίλειο και Ηνωμένες Πολιτείες) .Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν τα κράτη που έχουν τα μεγαλύτερα συμφέροντα στο διεθνές θαλάσσιο εμπόριο. Από τα κράτη αυτά εκλέγονται επίσης 10 εκπρόσωποι(Την κατηγορία αυτοί εκπροσωπούν τα εξής κράτη Αργεντινή, Μπαγκλαντές , Βραζιλία, Καναδάς, Γαλλία, Γερμανία, Ινδία, Κάτω Χώρες, Ισπανία και Σουηδία). Στην τρίτη κατηγορία εκλέγονται κράτη, με κριτήριο την μεγαλύτερη δυνατή γεωγραφική εκπροσώπηση και που έχουν ειδικά συμφέροντα στις θαλάσσιες μεταφορές ή στη ναυσιπλοΐα(Την κατηγορία αυτή εκπροσωπούν τα κράτη Αυστραλία, Μπαχάμες, Βέλγιο, Χιλή, Κύπρος, Δανία, Αίγυπτος, Ινδονησία, Τζαμάικα, Κένυα, Λιβερία, Μαλαισία, Μάλτα, Μεξικό, Μαρόκο, Φιλιππίνες, Σιγκαπούρη, Νότια Αφρική, Ταϊλάνδη και Τουρκία) .

Το Συμβούλιο είναι το εκτελεστικό όργανο του Οργανισμού και λειτουργεί υπό την επίβλεψη της Συνέλευσης. Εκλέγει τον πρόεδρο του και υιοθετεί τους διαδικαστικούς κανόνες της λειτουργίας του. Επίσης α) συντονίζει τη δράση των οργάνων του Οργανισμού, β) μελετά το σχέδιο προγράμματος εργασίας και τις προβλέψεις του προϋπολογισμού του Οργανισμού, που υποβάλλει στη Συνέλευση για έγκριση, γ) δέχεται εκθέσεις και προτάσεις από τα όργανα και τις επιτροπές του Οργανισμού και τις διαβιβάζει στη Συνέλευση, δ) διορίζει το Γενικό Γραμματέα μετά από έγκριση της Συνέλευσης, και ε) συνάπτει συμφωνίες ή διευθετήσεις ως προς τις σχέσεις του Οργανισμού με άλλες οργανώσεις μετά από έγκριση της Συνέλευσης.

Η *Επιτροπή Ναυτικής Ασφάλειας* (Maritime Safety Committee/MSC) μελετά τις προτάσεις που υποβάλλουν τα κράτη-μέλη και, αφού τις εγκρίνει, τις ενσωματώνει στις διεθνείς συμβάσεις ασφαλείας της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα, γραμμής φόρτωσης, καταμέτρησης, αποφυγής συγκρούσεων, έρευνας και διάσωσης, προτύπων εκπαίδευσης και πιστοποίησης προς εκτέλεση φυλακής γέφυρας-μηχανής και εμποροκιβωτίων. Η επιτροπή διεκπαιρώνει το έργο της μέσω διαφόρων υπο-επιτροπών. Έτσι λειτουργούν οι υποεπιτροπές:

- ✓ Χύδην Φορτίων (BLG)
- ✓ Μεταφοράς Επικίωδων Φορτίων, Στερεών και Εμπορευματοκιβωτίων (DSC)
- ✓ Προστασίας κατά της Πυρκαγιάς (FP)
- ✓ Ραδιοεπικοινωνιών, Έρευνας και Διάσωσης (COMSAR)
- ✓ Ασφάλειας της Ναυσιπλοΐας (NAV)
- ✓ Σχεδίασης και Εξοπλισμού Πλοίων (DE)
- ✓ Ευστάθειας, Γραμμών Φόρτωσης και Ασφάλειας Αλειευτικών Σκαφών (SLC)
- ✓ Εκπαίδευσης και Τήρησης Φυλακών (STW)
- ✓ Εφαρμογής των κανόνων του κράτους της σημαίας (FSI)

Η *Επιτροπή Προστασίας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος* (Maritime Environment Protection Committee/MEPC) αποτελείται από όλα τα κράτη-μέλη. Είναι αρμόδια για τον συντονισμό των ενεργειών του Οργανισμού για την αποφυγή της ρύπανσης του θαλάσσιου περιβάλλοντος από τα πλοία και άλλες πηγές. Ειδικότερα α) εκτελεί τις αρμοδιότητες που ανατίθενται από τον Οργανισμό σχετικά με την πρόληψη και τον έλεγχο της θαλάσσιας ρύπανσης από τα πλοία, β) μεριμνά για την συλλογή επιστημονικών και τεχνικών πληροφοριών σχετικά με την πρόληψη και τον έλεγχο της θαλάσσιας ρύπανσης από τα πλοία, με σκοπό τη διαβίβασή τους στα κράτη και ιδιαίτερα στα αναπτυσσόμενα κράτη. Επίσης, η Επιτροπή υποβάλλει στο Συμβούλιο προτάσεις κανονισμών για την πρόληψη και τον έλεγχο της θαλάσσιας ρύπανσης από τα πλοία, συστάσεις και οδηγίες.

Η *Νομική Επιτροπή* (Legal Committee/LC) ιδρύθηκε μετά το ατύχημα του Torrey Canyon το 1967 προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα νομικά προβλήματα που ανέκυψαν (Το δεξαμενόπλοιο Torrey Canyon προσέκρουσε στις βραχώδεις ακτές της Κορνουάλης στις 18/3/1967. Στο θαλάσσιο περιβάλλον διέρρευσαν 119.000 τόνοι ακατέργαστου πετρελαίου προέλευσης Κουβέιτ. Το γεγονός αυτό αποτέλεσε το έναυσμα για τη διοργάνωση πολλών Διεθνών Διασκέψεων με θέμα τις αποζημιώσεις για ρύπανση από πετρελαιοκηλίδες.) . Από τότε παρέμεινε ως μόνιμο όργανο του Οργανισμού, με έργο τη ρύθμιση νομικών ναυτιλιακών θεμάτων. Η Νομική Επιτροπή υποβάλλει στο Συμβούλιο σχέδια διεθνών συμβάσεων και τροποποιήσεων διεθνών συμβάσεων για έγκριση.

Η *Επιτροπή Τεχνικής Συνεργασίας* (Technical Cooperation Committee/TC) η οποία παρέχει τεχνική βοήθεια σε θέματα ναυτιλίας, κυρίως στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Η *Επιτροπή Διευκολύνσεων* (Facilitation Committee/FAL) έχει ως κύριο έργο της τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας των πλοίων με τη χρήση απλουστευμένων διαδικασιών και τον περιορισμό των γραφειοκρατικών διατυπώσεων στα λιμάνια.

Η *Γραμματεία* (Secretariat). Για την διοικητική υποστήριξη του Οργανισμού λειτουργεί Γραμματεία, επικεφαλής της οποίας είναι ο Γενικός Γραμματέας, που εκλέγεται από το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Γενικής Συνέλευσης. Ο Γενικός Γραμματέας καταρτίζει και υποβάλλει στο Συμβούλιο τους ετήσιους λογαριασμούς και τον διέτη προϋπολογισμό του Οργανισμού. Τόσο ο Γενικός Γραμματέας όσο και το προσωπικό της Γραμματείας κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους δε ζητούν ούτε λαμβάνουν οδηγίες από τα κράτη ή άλλη αρχή εκτός του Οργανισμού. Είναι διεθνείς λειτουργοί και ευθύνονται μόνο έναντι του Οργανισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

1.Ιστορική Εξέλιξη. Η θάλασσα είναι συνυφασμένη με την ανθρώπινη ιστορία. Από την αρχαιότητα οι παράκτιες περιοχές προσέλκυαν τον άνθρωπο διότι αποτελούσαν το επίκεντρο των τροφο-συλλεκτικών δραστηριοτήτων του όπως η αλιεία. Έκτος όμως από σημαντικό πεδίο επιβίωσης οι παράκτιες περιοχές εξελίχθηκαν σε σημαντικό προορισμό ταξιδιών αναψυχής. Η σχέση τους με το θαλασσινό κόσμο προσδίδει την αξία ενός μηνύματος που μεταφέρει τη σαγήνη της θάλασσας. Προκαλώντας τον χρόνο και τον χώρο, η θάλασσα αντιπαραθέτει την αιωνιότητα και την απεραντοσύνη της στις εφήμερες γενιές των ανθρώπινων πλασμάτων που είναι αγκυροβολημένα σε ένα συγκεκριμένο χώρο.

Το θαλάσσιο στοιχείο είναι πηγή και προκαλεί συμπεριφορές που κλιμακώνονται από το φόβο μέχρι τα όνειρα της ευτυχίας σε μια αναζήτηση του απείρου. Οι αντιξοότητες του θαλάσσιου περιβάλλοντος και η πάλη του ανθρώπου με τη θάλασσα χρονολογούνται από τα βάθη της προϊστορίας. Είναι χαρακτηριστική η έκφραση του Andrew Singler ότι «τα Ομηρικά Έπη είναι ζυμωμένα με τις πολυπλοκότητες της θάλασσας». Στις μυθολογίες των παράκτιων λαών η θάλασσα κατέχει ιδιαίτερη θέση. Ενδεικτικά στη Σκανδιναβική μυθολογία ο Νιόρτν, ο θεός της θάλασσας, δεν ανέχεται το ουρλιαχτό των λύκων των βουνών ενώ η γυναίκα του, η Σκάθι, μισεί τις κραυγές που βγάζουν τα θαλασσοπούλια και δεν μπορεί να κοιμηθεί πάνω στο νερό. Έτσι η ένωση του ζευγαριού λύνεται. Ο μύθος αυτός γίνεται η καλύτερη μαρτυρία των εσωτερικών συγκρούσεων μια κοινωνίας που βασανίζεται ανάμεσα σε μια ενστικτώδη αποστροφή προς τους κινδύνους της θάλασσας και στη σαγήνη της περιπέτειας. Επιστήμες όπως η κοινωνιολογία, η ανθρωπολογία, η εθνογραφία, η ιστορία των θρησκειών προσπαθούν, να δώσουν εξηγήσεις στην αμφισημία της θάλασσας ως πηγής ζωής και θανάτου.

Ο θαλάσσιος χώρος σ' όλη τη διαδρομή της ανθρώπινης ιστορίας κατέστη χώρος της διεκδίκησης της κυριαρχίας του. Καθώς η θάλασσα είναι εύκολα προσβάσιμη οι διάφοροι ναυτικοί λαοί προσπάθησαν να κυριαρχήσουν στους διάφορους θαλάσσιους εμπορικούς δρόμους. Ο ανταγωνισμός μεταξύ των λαών για τη θάλασσα πέρασε από ποικίλες διακυμάνσεις ανάλογα με τις οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και στρατιωτικές συνθήκες κάθε εποχής. Έτσι, την εποχή που μια ή περισσότερες ναυτικές δυνάμεις κυριαρχούσαν στο θαλάσσιο χώρο, δινόταν έμφαση στην ελευθερία ναυσιπλοΐας και τη μη υπαγωγή της θάλασσας στην κρατική κυριαρχία. Αντίθετα, τις περιόδους που οι μεγάλες δυνάμεις παρήκμαζαν ή αδυνατούσαν να επιβάλλουν τη θέληση τους στα μικρότερα κράτη, δινόταν έμφαση στην προστασία και διατήρηση των θαλάσσιων πόρων, επομένως στην άσκηση κρατικής εξουσίας στον θαλάσσιο χώρο.

Το δόγμα της ελευθερίας των θαλασσών τέθηκε τον 17^ο αιώνα και ουσιαστικά περιορίζει τα δικαιώματα των κρατών στην αιγιαλίτιδα ζώνη, ενώ η υπόλοιπη θάλασσα ανακηρύχθηκε ελεύθερη σε όλους και μη ανήκουσα σε κανένα.

Στην ελευθερία των θαλασσών αναφέρθηκε πρώτος ο Ολλανδός νομομαθής Hugo Grotius (1583-1645) που θεωρείται, εξαιτίας αυτού και πατέρας του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας (Ο Hugo Grotius υπήρξε γνωστός ως το «παιδί θαύμα», θεολόγος, ιστορικός, ποιητής και νομικός. Είναι επίσης γνωστός για τα βιβλία του 'Mare Liberum' (1609) 'De Jure Belli ac Pacis' (1625) χάρη στα οποία θεωρείται πατέρας του διεθνούς δικαίου). Σε ένα μικρό του έργο με τίτλο "Mare Liberum" που εκδόθηκε το 1609, ο Grotius εξέθεσε τη νομική άποψη ότι οι θάλασσες δεν ανήκουν στην αποκλειστική κυριαρχία κανενός κράτους και ότι πρέπει να παραμείνουν ελεύθερες στη χρήση όλων. Πρώτος λοιπόν ο Grotius υποστήριξε τη νομική θεωρία της αρχής της μη ιδιοποίησης της ανοικτής θάλασσας. Η ελευθερία αυτή βασιζόταν σε δύο ουσιαστικές διαπιστώσεις α) το ότι ο θαλάσσιος χώρος δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο κυριαρχίας (Dominium) ή ιδιοποίησης κανενός, β) το ότι η ίδια η θάλασσα από τη φύση της είναι ατελείωτη.

Μετά τον Grotius διατυπώθηκαν, από διεθνολόγους, οι απόψεις: α) ότι η ανοιχτή θάλασσα είναι "Res nullius" δηλαδή δεν ανήκει σε κανένα και δεν μπορεί να ανήκει σε κανένα κράτος, και β) ότι είναι "Res communis" δηλαδή «κοινή» για όλους και σαν τέτοια ανήκει εξίσου και αδιαίρετα σε όλα τα κράτη.

Η αρχή της ελευθερίας των θαλασσών αποτελούσε βασικό θεσμό του κλασσικού Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας από τον 17^ο αιώνα μέχρι και το 1945. Το κλασσικό αυτό δίκαιο της θάλασσας είχε τρία βασικά χαρακτηριστικά.

α) Ήταν *δίκαιο της κίνησης* (Law of movement). Οι διατάξεις του είχαν ως στόχο την εξασφάλιση της ελευθερίας της ναυσιπλοΐας και λειτουργούσαν προς όφελος της θαλάσσιας μεταφοράς. Χαρακτηριστικό στοιχείο ήταν ότι έδινε μικρότερη σημασία στην εκμετάλλευση του θαλάσσιου πλούτου και μεγαλύτερη σημασία στη μεταφορά του πλούτου της από τη μία ακτή στην άλλη. Δηλαδή, οι κανόνες του διεθνούς δικαίου βασιζόταν στην ανάγκη να αποφευχθεί η αύξηση του μεταφορικού κόστους.

β) Ήταν *δίκαιο της επιφάνειας* (Surface law). Οι θαλάσσιες δραστηριότητες δεν επηρέαζαν τον θαλάσσιο βυθό. Για παράδειγμα, δεν υπήρχε πρόβλεψη για τα υποβρύχια τα οποία καλύπτονταν από τις διατάξεις μόνο αν έπλεαν στην επιφάνεια.

γ) Ήταν *λειτουργικό δίκαιο* (Function law). Έδινε μικρή σημασία στην κυριαρχία του παράκτιου κράτους, αντίθετα προσδιόριζε τις αρμοδιότητες των θαλασσοπλοούντων κρατών στην ανοικτή θάλασσα και προσδιόριζε τις συνθήκες κάτω από τις οποίες θα απολάμβαναν την ελευθερία των θαλασσών.

Τα τρία αυτά χαρακτηριστικά επηρεάστηκαν σημαντικά από την εξέλιξη της θαλάσσιας τεχνολογίας που επέτρεψε την αύξηση της αξιοποίησης του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Ειδικότερα:

α) Στο δίκαιο της κίνησης προστέθηκε η δικαιοδοσία του παράκτιου κράτους να απολαμβάνει τον φυσικό έλεγχο της θαλάσσιας περιοχής. Οι θαλάσσιες μεταφορές άρχισαν να αναπτύσσονται με την εμφάνιση μεγάλων πλοίων μεταφοράς

εμπορευμάτων και γιγαντιαίων πετρελαιοφόρων ενώ παράλληλα οι τεχνικές εκμετάλλευσης πόρων του θαλάσσιου βυθού απαίτησαν την κατασκευή σταθερών εγκαταστάσεων. Επίσης, οι αλιευτικές τεχνικές σημείωσαν αξιοσημείωτη ανάπτυξη. Αποτέλεσμα υπήρξε η δημιουργία τεράστιων αλιευτικών στόλων με πλοία-εργοστάσιαεπεξεργασίας αλιευμάτων, που οδήγησε στην αύξηση βιομηχανικής εκμετάλλευσης των θαλάσσιων πόρων.

β) Οι εξελίξεις αυτές οδήγησαν στην δημιουργία ενός πολυδιάστατου νομικού πλαισίου. Αυτό καλύπτει την εκμετάλλευση του θαλάσσιου βυθού και ιδιαίτερα τις περιοχές μετά την ακτή, την εκμετάλλευση της υφαλοκρηπίδας, αλλά και τη μάχη κατά της θαλάσσιας ρύπανσης που ακολούθησε τους νέους τρόπους εκμετάλλευσης των πόρων της θάλασσας.

γ) Ομοίως, η κυριαρχία των κρατών επεκτάθηκε ώστε να ταιριάζει με τις νέες χρήσεις της θάλασσας. Αυτό το κίνημα της ανοικτής θάλασσας, ξεκινά με την υφαλοκρηπίδα και την δήλωση Τρούμαν-1945 και την υφέρπουσα τάση επέκτασης στα υπερκείμενα ύδατα.

Η θάλασσα πάντοτε υπήρξε οδός επικοινωνίας και απόθεμα πλούτου για τα κράτη. Η τεράστια ανάπτυξη των δυνατοτήτων αξιοποίησης αυτού του πλούτου αναπόφευκτα έδωσε στα κράτη κίνητρο να επεκτείνουν την κυριαρχία τους στα παράκτια ύδατα που διαθέτουν ζωντανούς οργανισμούς ή ορυκτές ύλες που είναι πλέον περισσότερο προσιτές από ότι στο παρελθόν.

Οι διεκδικήσεις από διάφορα κράτη για τους υπεράκτιους πόρους αυξήθηκαν στα μέσα του 20^{ου} αιώνα. Παράλληλα αυξήθηκε το ενδιαφέρον για τα αλιευτικά αποθέματα, και διατυπώθηκαν έντονοι προβληματισμοί για τη θαλάσσια ρύπανση λόγω της αυξημένης κίνησης μέσω της θάλασσας επικίνδυνων φορτίων, σε όλη την υδρόγειο. Ο κίνδυνος της ρύπανσης ήταν πάντα παρών, απειλώντας τα παράκτια θέρετρα και όλες τις μορφές ωκεάνιας ζωής. Το ναυτικό των μεγάλων θαλάσσιων δυνάμεων ανταγωνίζοταν για να διατηρήσει την παρουσία του σε όλη την υδρόγειο στα ύδατα επιφανείας και ακόμα και κάτω από την θάλασσα.

Η σύγκυση που επικράτησε λόγω των ποικίλων διεκδικήσεων, η αύξηση της ρύπανσης, οι διεκδικήσεις για τα προσοδοφόρα αλιευτικά αποθέματα στα παράκτια ύδατα και στις γειτονικές θάλασσες, οι αυξημένες εντάσεις μεταξύ παράκτιων κρατών για τη διεκδίκηση των πηγών αυτών, αλλά και των αλιείων, οι προοπτικές εκμετάλλευσης των πλούσιων πόρων των βυθών της θάλασσας, η αυξανόμενη παρουσία των μεγάλων ναυτικών δυνάμεων και οι πιέσεις για την ναυσιπλοΐα μεγάλων αποστάσεων καθώς και το «ξεπερασμένο», αν όχι εγγενώς συγκρουσιακό δόγμα της «ανοικτής θάλασσας» απειλούσαν να μετατρέψουν τους ωκεανούς σε ένα ακόμα χώρο σύγκρουσης και αστάθειας.

Το 1945 ο πρόεδρος των Η.Π.Α., Χάρρυ Τρούμαν, με διακήρυξη του, ανταποκρινόμενος σε πιέσεις των εταιριών πετρελαίου, αναγνώρισε μονομερώς το αποκλειστικό δικαίωμα τον Η.Π.Α., να εκμεταλλεύονται τον ορυκτό πλούτο της ηπειρωτικής τους υφαλοκρηπίδας έξω από τα όρια της αιγιαλίτιδας ζώνης. Η Διακήρυξη αυτή υιοθετήθηκε και από άλλα παράκτια κρατη του πλανήτη που με τη σειρά τους διεκδίκησαν μεγάλες θαλάσσιες εκτάσεις. Τον Οκτώβριο του 1946 η

Αργεντινή διεκδίκησε την υφαλοκρηπίδα και τη θάλασσα πάνω από αυτή. Η Χιλή και το Περού το 1947 και ο Ισημερινός το 1950 διεκδίκησαν κυριαρχικά δικαιώματα σε μια ζώνη 200 ναυτικών μιλίων ελπίζοντας με αυτό τον τρόπο να περιορίσουν την πρόσβαση ξένων αλιευτικών στόλων και να ελέγξουν την μείωση των ιχθυοαποθεμάτων στις παρακείμενες θάλασσές τους.

Λίγο μετά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο η Αίγυπτος, η Αιθιοπία, η Σαουδική Αραβία, η Λιβύη, η Βενεζουέλα και ορισμένες ακόμα χώρες της ανατολικής Ευρώπης διεκδίκησαν αιγιαλίτιδα ζώνη/χωρικά ύδατα 12 ναυτικών μιλίων, κατά συνέπεια απορρίπτοντας το παραδοσιακό όριο των 3 ναυτικών μιλίων. Αργότερα, το αρχιπελαγικό κράτος της Ινδονησίας βεβαίωσε την κυριαρχία του στα θαλάσσια ύδατα που χωρίζουν τα 13.000 νησιά του και ακολούθησαν οι Φιλιππίνες. Το 1970 ο Καναδάς επιβεβαίωσε το δικαίωμα του να ρυθμίζει τη ναυσιπλοΐα σε μια περιοχή που εκτείνονταν 100 μιλιά από τις ακτές του με σκοπό να προστατεύει τα νερά της Αρκτικής από τη ρύπανση.

Η εκμετάλλευση της θάλασσας ξεκίνησε και συνεχίστηκε στον υπέρτατο βαθμό. Από την εξόρυξη μετάλλων, την άντληση πετρελαίου, την αλιεία, οι δυνατότητες εκμετάλλευσης, με τη βοήθεια της τεχνολογίας γίνονταν ακόμα περισσότερες. Σταδιακά οι ωκεανοί κινητοποίησαν ποικίλες διεκδικήσεις, διενέξεις και διεκδικήσεις κυριαρχικών δικαιωμάτων.

Έτσι, κατέστη προφανή η ανάγκη για την ύπαρξη ενός σταθερού πλαισίου για την προώθηση της ορθολογικότερης χρήσης και της καλύτερης διαχείρισης των ωκεάνιων πόρων, που παράλληλα να δημιουργεί αρμονία και καλή θέληση μεταξύ των κρατών, με την εξάλειψη της καχυποψίας και των συγκρουόμενων αξιώσεων.

2.Κοινωνία των Εθνών. Στο πλαίσιο της Κοινωνίας των Εθνών πραγματοποιήθηκε η Συνδιάσκεψη της Βαρκελώνης 1921 που κατέληξε σε δύο συμβάσεις σχετικά με το θαλάσσιο χώρο. Συγκεκριμένα η μια σύμβαση αφορούσε την ελευθερία της διαμετακόμισης και η άλλη το καθεστώς των ναυτικών διόδων διεθνούς ενδιαφέροντος.

Στη συνέχεια το 1923 συγκλήθηκε συνδιάσκεψη στη Γενεύη η οποία κατέληξε σε σύμβαση που κωδικοποιούσε το διεθνές καθεστώς των θαλάσσιων λιμανιών.

Στο συνέδριο της Χάγης, 1930, σαράντα κράτη συζήτησαν μεταξύ άλλων και τη δυνατότητα να καταλήξουν σε ένα κοινά αποδεκτό όριο αναφορικά με το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης. Στο συνέδριο της Χάγης συζητήθηκε ουσιαστικά για πρώτη φορά το θέμα της έκτασης της αιγιαλίτιδας ζώνης που εξακολουθούσε να απορρέει από την παλιά αρχή της βολής του κανονιού που μεταφραζόταν σε τρία ναυτικά μιλια από τις ακτές. Τα αποτελέσματα του συνεδρίου στέφθηκαν από πληρη αποτυχία.

3.Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών. Το Δίκαιο της Θάλασσας αποτέλεσε αντικείμενο ειδικού ενδιαφέροντος του Ο.Η.Ε.,στις 21/11/1947 με την ίδρυση της Επιτροπής του Διεθνούς Δικαίου. Το άρθρο 8 του Καταστατικού της τελευταίας ανέφερε ότι «ήταν επιφορτισμένη με το έργο της διερεύνησης του συνόλου των προς κωδικοποίηση διατιθέμενων θεμάτων του Διεθνούς Δικαίου». Στον κατάλογο των 14 προς κωδικοποίηση θεμάτων που παρουσίασε η Επιτροπή Διεθνούς Δικαίου,

περιέλαβε ως τρίτη κατά σειρά προτεραιότητα την αρχή της ελευθερίας της ανοικτής θάλασσας. Διαβλέποντας όμως την ανησυχητική κατάσταση που είχε αρχίσει να διαμορφώνεται στο διεθνή ορίζοντα με την Διακήρυξη Τρούμαν (Το 1945 ο τότε πρόεδρος των Η.Π.Α., Χάρρυ Τρούμαν, με τη Διακήρυξη του, στις 28/9/1945, αναγνώριζε μονομερώς το αποκλειστικό δικαίωμα των Η.Π.Α., να εκμεταλλεύονται τον ορυκτό πλούτο της ηπειρωτικής τους υφαλοκρηπίδας έξω από τα όρια της αιγιαλίτιδας ζώνης. Η Διακήρυξη αυτή υιοθετήθηκε και από άλλα παράκτια κράτη του πλανήτη που με τη σειρά τους διεκδίκησαν μεγάλες θαλάσσιες εκτάσεις, είτε με τη μορφή ηπειρωτικής υφαλοκρηπίδας, είτε με άλλη που περισσότερο έμοιαζε με τεράστια σε έκταση αιγιαλίτιδα ζώνη) και τις διεκδικήσεις των υπόλοιπων κρατών, η Επιτροπή Διεθνούς Δικαίου διεύρυνε στη συνέχεια τα συζητούμενα από αυτή θέματα προσθέτοντας στο αρχικό θέμα της ελευθερίας της ανοικτής θάλασσας και τα θέματα που αναφέρονταν στο καθεστώς: α) της αιγιαλίτιδας ζώνης, β) της αλιείας, γ) της διατήρησης των βιολογικών πηγών της ανοικτής θάλασσας και τέλος δ) της ηπειρωτικής υφαλοκρηπίδας.

Όλα τα παραπάνω θέματα περιλήφθηκαν στην Τελική Εισήγηση της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών, στην 11η σύνοδο της, στις 21/2/1957, αποφάσισε τη σύγκλιση Διεθνούς Συνδιάσκεψης για τις αρχές Μαρτίου της επόμενης χρονιάς (1958) με αποκλειστικό σκοπό την κωδικοποίηση, σε μια ή περισσότερες συμβάσεις, του μέχρι τότε εθιμικά ισχύοντος Δικαίου της θάλασσας.

4.Γενεύη 1958. Η πρώτη συνδιάσκεψη του Ο.Η.Ε. για το Διεθνές Δίκαιο της θάλασσας έλαβε χώρα στις 24/2/1958 στη Γενεύη. Οι εργασίες στις διήρκεσαν συνολικά 2 μήνες. Αντιπρόσωποι από 86 κράτη (συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας) και παρατηρητές από 16 διεθνής, ειδικευμένους και διακρατικούς οργανισμούς συμφώνησαν στην υιοθέτηση 4 Συμβάσεων και ενός πρωτοκόλλου προαιρετικής υπογραφής που αφορούσε την υποχρεωτική επίλυση των διαφορών.

α) τη Σύμβαση για την αιγιαλίτιδα και τη συνορεύουσα ζώνη,

β) τη Σύμβαση για την ανοικτή θάλασσα,

γ) τη Σύμβαση για την αλιεία και την διατήρηση των βιολογικών πηγών της ανοικτής θάλασσας,

δ) τη Σύμβαση για την ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα.

Με τη λήξη των εργασιών της Συνδιάσκεψης, υιοθετήθηκαν και οκτώ επιμέρους αποφάσεις. Οι επτά από αυτές έθεταν το μεγάλο πρόβλημα του θαλάσσιου και ωκεάνιου χώρου από τη μόλυνση γενικότερα αλλά και ειδικότερα από τα ραδιενεργά κατάλοιπα, σε συνδυασμό με τη διατήρηση των βιολογικών θαλάσσιων πηγών, σε μια νέα βάση, οριοθετώντας ταυτόχρονα σε άμεση προτεραιότητα για μελλοντική διεύρυνση.

Τέλος με την 8η απόφαση, η Συνδιάσκεψη καλούσε την Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε. να εξετάσει το ενδεχόμενο σύγκλισης, το συντομότερο δυνατό, μιας δεύτερης συνδιάσκεψης με αποκλειστικό αντικείμενο τη σε βάθος διερεύνηση των θεμάτων που η πρώτη συνδιάσκεψη δεν κατάφερε να επιλύσει.

Οι Συμβάσεις της Γενεύης του 1958 αποτέλεσαν το βασικό νομικό πλαίσιο του ισχύοντος Δικαίου της Θάλασσας, αποτέλεσμα της ιστορικής του εξέλιξης, μέχρι τη σύμβαση του Μοντέγκο Μπέυ 1982.

5.Γενεύη 1960. Η δεύτερη Συνδιάσκεψη, που συγκλήθηκε με βάση την απόφαση 1307 της 10ης Δεκεμβρίου 1958 της Γενικής Συνέλευσης, έλαβε χώρα και πάλι στη Γενεύη στις 17-27 Απριλίου 1960.Κύριως στόχος υπήρξε η άμεση δυνατή κατάληξη σε ένα ουσιαστικό αποτέλεσμα πάνω στον καθορισμό της έκτασης της αιγιαλίτιδας ζώνης και στα όρια των ζωνών αλιείας, μοναδικά σημεία στα οποία θεωρήθηκε ότι η πρώτη συνδιάσκεψη δεν κατάφερε να δώσει λύσεις. Παρά τον περιορισμό όμως των θεμάτων για συζήτηση, η συνδιάσκεψη αυτή στέφθηκε από πλήρη αποτυχία.

6.Μοντέγκο Μπέυ 1982. Στη δεκαετία που ακολούθησε, κατά τη διάρκεια της από-αποικιοποίησης προέκυψαν νέα κράτη, με αποτέλεσμα το διεθνές περιβάλλον να μεταβληθεί. Παράλληλα, η τεχνολογική πρόοδος παρείχε την δυνατότητα αξιοποίησης του θαλάσσιου πλούτου σε μεγαλύτερο βαθμό και από μεγαλύτερο αριθμό κρατών, ενώ η οικονομική πρόοδος κατέστησε πολλές χώρες ισχυρές που προέβαλλαν διεκδικήσεις στο θαλάσσιο χώρο.

Πολλά κράτη θεώρησαν αναγκαία την αναθεώρηση των Συμβάσεων της Γενεύης, έχοντας την πεποίθηση ότι αυτές συνομολογήθηκαν υπό την επιρροή των μεγάλων ναυτικών δυνάμεων, των οποίων τα συμφέροντα εξυπηρετήθηκαν σε βάρος των συμφερόντων των μικρότερων κρατών. Παράλληλα η ανερχόμενη διαπραγματευτική δύναμη των χωρών του «Τρίτου Κόσμου» (Η πατρότητα του όρου τρίτος κόσμος αποδίδεται στον καθηγητή AlfredSauvgo οποίος το 1952, στην προσπάθεια να εντοπίσει σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα νεοεμφανιζόμενα κράτη, πρώην αποικίες των μεγάλων δυνάμεων του βορρά και τα παραδοσιακά κράτη-μέλη του Ο.Η.Ε. αναφέρθηκε στη έννοια του «Τρίτου Κόσμου», δηλ. στα κράτη που αντιμετωπίζουν μεν πληθώρα προβλημάτων, αλλά δεν εντάσσονται στη σφαίρα επιρροής του ενός ή του άλλου συνασπισμού) διαμόρφωσε μια νέα θεώρησηγια το διεθνές δίκαιο με σημείο αναφοράς την ανάπτυξη.

Η αρχή ότι ο θαλάσσιος πλούτος αποτελεί «Κοινή Κληρονομιά της Ανθρωπότητας» υποχρέωσε τους διεθνολόγους να προβούν στην αναθεώρηση πολλών εθιμικών κανόνων της αρχής της ελευθερίας της ανοικτής θάλασσας.Η έννοια «κοινή κληρονομία της ανθρωπότητας» οφείλεται στον ArvidPardo, μόνιμο αντιπρόσωπο της Μάλτας στα Η.Ε. ο οποίος στις 18 Αυγούστου 1967 απευθυνόμενος στα Η.Ε. έθεσε το ζήτημα της κυριαρχίας του βυθού των θαλασσών, των ωκεανών και του υπεδάφους του στην ανοικτή θάλασσα, έξω από τα όρια της εθνικής δικαιοδοσίας ζητώντας την εκμετάλλευση των πηγών τους προς όφελος της ανθρωπότητας. Σε δήλωση του την 1^η Νοεμβρίου 1967 στη Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε. ζήτησε να ανακηρυχθεί ο βυθός των θαλασσών και των ωκεανών που βρίσκεται έξω από τα όρια της εθνικής δικαιοδοσίας, ως Κοινή Κληρονομία της Ανθρωπότητας. Το γεγονός αυτό προϋπόθετε την άμεση χρήση του αποκλειστικά για ειρηνικούς σκοπούς και την εκμετάλλευση των πηγών του προς όφελος της ανθρωπότητας

Στο νέο διεθνές περιβάλλον ο Ο.Η.Ε. έλαβε δύο σημαντικές αποφάσεις.Η πρώτη (2749/XXV) αποτελεί τη Διακήρυξη των Αρχών που διέπουν τους θαλάσσιους και

ωκεάνιους βυθούς και τις πηγές τους πέρα από τα όρια της εθνικής δικαιοδοσίας. Η δεύτερη (2750/XXV) ανέθετε στην Επιτροπή για την ειρηνική χρήση του θαλάσσιου και του ωκεάνιου βυθού πέρα από τα όρια της εθνικής δικαιοδοσίας, η οποία ήταν γνωστή με τον αγγλικό της τίτλο “SeabedCommittee” την προετοιμασία Σχεδίων συμβατικών κανόνων για μια νέα, την τρίτη κατά σειρά, Συνδιάσκεψη του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών για το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας.

Η τρίτη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας έγινε στη Νέα Υόρκη το Δεκέμβριο του 1973. Κατά τη διάρκεια δεκατριών συνεδριάσεων υιοθετήθηκε ο εσωτερικός κανονισμός της Συνδιάσκεψης και ολοκληρώθηκε η εκλογή των μελών των διάφορων γραφείων. Αποτέλεσμα των επίπονων και μακροχρόνιων εργασιών της τρίτης Συνδιάσκεψης του Ο.Η.Ε. για το Δίκαιο της θάλασσας είναι η Νέα ενιαία Σύμβαση με το Δίκαιο της θάλασσας που υπεγράφη στις 10 Δεκεμβρίου 1982 στο Μοντέγκο Μπέυ της Τζαμάϊκα. Στη Συνδιάσκεψη συμμετείχαν 157 κράτη, 8 απελευθερωτικά κινήματα, 12 εξειδικευμένοι οργανισμοί, 19 διακυβερνητικοί οργανισμοί, 43 μη κυβερνητικοί οργανισμοί και 19 άλλες ενώσεις.

Την 30^η Απριλίου 1982, τελευταία μέρα της συνδιάσκεψης, διεξήχθη ψηφοφορία, κατά την οποία, 130 κράτη ψήφισαν υπέρ, 4 κράτη εναντίον (Βενεζουέλα, Ισραήλ, Η.Π.Α. και Τουρκία) και 17 κράτη απείχαν.

Από την τρίτη Συνδιάσκεψη για το δίκαιο της θάλασσας παρέμεινε σε εκκρεμότητα η επίλυση θεμάτων σχετικά με την εκμετάλλευση του διεθνούς βυθού δηλαδή του βυθού πέρα από τα κρατικά όρια. Η εκκρεμότητα αυτή άρθηκε με την Συμφωνία της Νέας Υόρκης. Με τον όρο αυτό είναι γνωστή η συμφωνία για την εφαρμογή του ΜΕΡΟΥΣ ΧΙ (Περιοχή) της Σύμβασης των Η.Ε. για το Δίκαιο της Θάλασσας, η οποία έλαβε χώρα την 28^η Ιουλίου 1994, στη Νέα Υόρκη, στο πλαίσιο έκτακτης συνεδρίασης της 48^{ης} Συνόδου της Γ.Σ. του Ο.Η.Ε. Η Συμφωνία της Νέας Υόρκης συμπληρώνεται με το Παράρτημα που περιλαμβάνει ρυθμίσεις ουσίας.

Έτσι το Δίκαιο της Θάλασσας αποτελείται από α) τη Σύμβαση 1982 που περιλαμβάνει το προοίμιο, 320 άρθρα και 9 παραρτήματα, και β) τη Συμφωνία της Νέας Υόρκης 1994, που περιλαμβάνει 10 άρθρα και το Παράρτημα.

Η Ελλάδα κύρωσε τη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας 1982 και τη Συμφωνία της Νέας Υόρκης 1994, τον Ιούνιο του 1995 με το Ν 3221/1995 (ΦΕΚ Α΄ 136).

7. Νομοτεχνικά χαρακτηριστικά της Σύμβασης. Στο μέρος XVII της Σύμβασης περιλαμβάνονται οι τελικές διατάξεις οι οποίες διατυπώνονται στα άρθρα 305-320. Με τις διατάξεις ρυθμίζονται οι διαδικασίες που απαιτούνται για την έναρξη της ισχύος και την λειτουργία της Σύμβασης.

Η Σύμβαση παρέμεινε για υπογραφή για όλα τα κράτη και τους διεθνείς οργανισμούς μέχρι την 9^η Δεκεμβρίου 1984 στο Υπουργείο Εσωτερικών της Τζαμάϊκα και στην έδρα των Η.Ε. στη Νέα Υόρκη από την 1^η Ιουλίου 1983 έως την 9^η Δεκεμβρίου 1984. Επίσης η Σύμβαση παραμένει ανοιχτή για προσχώρηση από τα κράτη και τις άλλες οντότητες.

Αρμόδιος για την κατάθεση των εγγράφων επικύρωσης και επίσημης επιβεβαίωσης ορίστηκε ο Γ.Γ. του Ο.Η.Ε. Τα έγγραφα προσχώρησης κατατίθενται επίσης στον Γ.Γ. του Ο.Η.Ε.

Σύμφωνα με το άρθρο 308, για την έναρξη της ισχύος της Σύμβασης τίθενται δύο προϋποθέσεις: α) η επικύρωση της από 60 κράτη, και β) η παρέλευση δώδεκα μηνών από την ημερομηνία κατάθεσης του εξηκοστού οργάνου επικύρωσης ή προσχώρησης. Οι προϋποθέσεις αυτές πληρώθηκαν την 16^η Νοεμβρίου 1994, οπότε η Σύμβαση τέθηκε σε ισχύ. Είχε προηγηθεί, την 16^η Νοεμβρίου 1993, η κατάθεση του 60^{ου} οργάνου επικύρωσης από τη Γουϊάνα (Η Γουϊάνα είναι κράτος στη βόρεια ακτή της Νοτίου Αμερικής και έχει έκταση 215.083 τ.χλμ. Διαφορετική είναι η Γαλλική Γουϊάνα, που είναι υπερπόντιο διαμέρισμα της Γαλλίας στην βορειοανατολική ακτή της Ν. Αμερικής. Δεν πρέπει να συγχέεται με τη Γουινέα που είναι κράτος στη Δυτική Αφρική, τη Γουινέα Μπισάο που είναι κράτος της Δυτικής Αφρικής, την Ισημερινή Γουινέα που είναι κράτος της Κεντρικής Αφρικής, την Παπούα Νέα Γουινέα που είναι κράτος στα νοτιοδυτικά του Ειρηνικού Ωκεανού).

Σύμφωνα με το άρθρο 309 δεν επιτρέπεται στα κράτη και στις οντότητες η διατύπωση επιφυλάξεων ή εξαιρέσεων. Όμως, σύμφωνα με το άρθρο 310, δεν απαγορεύεται σε ένα κράτος κατά την υπογραφή, επικύρωση ή προσχώρηση στη Σύμβαση, να προβεί σε διακηρύξεις ή δηλώσεις, όπως και να διατυπώνεται ή να ονομάζεται με σκοπό, μεταξύ άλλων, την εναρμόνιση των νόμων και κανονισμών του με τις διατάξεις της Σύμβασης υπό την προϋπόθεση ότι η τροποποίηση ή οι δηλώσεις αυτές δεν αποσκοπούν στον αποκλεισμό ή στην τροποποίηση της νομικής ισχύος των διατάξεων της Σύμβασης κατά την εφαρμογή τους στο κράτος αυτό.

Επίσης σύμφωνα με τη ρητή διάταξη του άρθρου 311 η Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας 1982 υπερισχύει, μεταξύ των κρατών-μερών, των συμβάσεων της Γενεύης, της 29^{ης} Απριλίου 1958, για το δίκαιο της θάλασσας.

Η Σύμβαση στα άρθρα 312-314 ρυθμίζει τα θέματα που αναφέρονται στην τροποποίηση της Σύμβασης. Σύμφωνα με τα άρθρα αυτά, η τροποποίηση της Σύμβασης διακρίνεται στη γενική τροποποίηση που αφορά κάθε θέμα της Σύμβασης και στην εξειδικευμένη που αφορά αποκλειστικά την περιοχή. Επίσης προβλέπονται δύο διαδικασίες τροποποίησης, η σύνθετη διαδικασία τροποποίησης και η απλοποιημένη. Βασική προϋπόθεση για κάθε τροποποίηση της Σύμβασης είναι η ικανοποίηση ενός χρονικού ορίου. Σύμφωνα με αυτό απαιτείται η παρέλευση δεκαετίας που μετράτε από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος της Σύμβασης, δηλαδή την 16/11/1994.

Κάθε κράτος-μέρος μπορεί με γραπτή ανακοίνωση προς τον Γ.Γ. του Ο.Η.Ε., να προτείνει συγκεκριμένες τροποποιήσεις της Σύμβασης και να ζητήσει την σύγκληση διάσκεψης για την εξέταση των τροποποιήσεων που προτείνει. Ο Γ.Γ. διαβιβάζει την ανακοίνωση αυτή σε όλα τα κράτη-μέλη. Ο Γ.Γ. συγκαλεί τη διάσκεψη, στην περίπτωση που μέσα σε δώδεκα μήνες από την ημερομηνία της κυκλοφορίας της ανακοίνωσης, τουλάχιστον τα μισά κράτη απαντήσουν θετικά στο αίτημα αυτό.

Σύμφωνα με την απλοποιημένη διαδικασία τροποποίησης, κάθε κράτος μπορεί, με γραπτή ανακοίνωση προς τον Γ.Γ. του Ο.Η.Ε., να προτείνει τροποποίηση της

Σύμβασης , προκειμένου να υιοθετηθεί χωρίς τη σύγκληση διάσκεψης.Ο Γ.Γ. διαβιβάζει την ανακοίνωση προς όλα τα κράτη-μέλη. Αν μέσα σε διάστημα 12 μηνών κανένα κράτος μέλος δεν φέρει αντιρρήσεις ή ενστάσεις σχετικά με το περιεχόμενο της ανακοίνωσης αυτή θεωρείται ότι υιοθετήθηκε και ο Γ.Γ. ενημερώνει σχετικά όλα τα κράτη μέλη.

Στο άρθρο 317 προβλέπεται η δυνατότητα καταγγελίας της Σύμβασης. Η καταγγελία γίνεται με γραπτή γνωστοποίηση προς τον Γ.Γ. των Η.Ε. και μπορεί να αναφέρει τους λόγους της. Η μη αναφορά των λόγων δεν θίγει την ισχύ της καταγγελίας. Η καταγγελία αρχίζει να ισχύει ένα χρόνο μετά την ημερομηνία λήψης της και γνωστοποίησής της. Η καταγγελία δεν απαλλάσσει το κράτος από τις οικονομικές και συμβατικές του υποχρεώσεις που προέκυψαν κατά την περίοδο που είχε την ιδιότητα του κράτους-μέλους. Επιπρόσθετα η καταγγελία δεν επηρεάζει οποιοδήποτε δικαίωμα, υποχρέωση ή τη νομική θέση του κράτους αυτού που δημιουργήθηκε από την εφαρμογή της σύμβασης, πριν από τον τερματισμό της από το κράτος. Η καταγγελία δεν θίγει το καθήκον κάθε κράτους-μέλους να εκπληρώνει κάθε υποχρέωση που περιέχεται στη Σύμβαση και στην οποία θα υπόκειται με βάση τις διατάξεις του διεθνούς δικαίου, ανεξάρτητα από τη Σύμβαση.

Ως θεματοφύλακας της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας ορίζεται ο Γ.Γ. των Η.Ε. Επιπρόσθετα ο Γ.Γ. αναλαμβάνει, ως προς τη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας και άλλα καθήκοντα όπως:

- α) Αναφέρει σε όλα τα κράτη-μέλη, στην Αρχή και στους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς τα θέματα γενικής φύσης που προκύπτουν αναφορικά με τη Σύμβαση.
- β) Γνωστοποιεί στην Αρχή τις επικυρώσεις και επίσημες επιβεβαιώσεις και προσχωρήσεις στην Σύμβαση και τις σχετικές τροποποιήσεις καθώς και τις καταγγελίες της Σύμβασης
- γ) Διαβιβάζει τις τροποποιήσεις που υιοθετούνται σύμφωνα με την Σύμβαση στα κρατη-μέλη για επικύρωση ή προσχώρηση.
- δ) Συγκαλεί τις αναγκαίες συνόδους των κρατών-μελών σύμφωνα με τη Σύμβαση.

Μετά την παρουσίαση στο 1^ο Κεφάλαιο του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού και στο 2^ο Κεφάλαιο την προβολή του Δικαίου της Θάλασσας στο 3^ο Κεφάλαιο θα ακολουθήσει η αναλυτική παρουσίαση του 5^{ου} μέρους (άρθρα 55-75) της Σύμβασης για το Δίκαιο της θάλασσας που αναφέρεται στις Οικονομικές Ζώνες των χωρών την γνωστή Α.Ο.Ζ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΝΗ

1. Ιστορική εξέλιξη. Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη διατυπώθηκε ως όρος στις προετοιμασίες της Τρίτης Διάσκεψης για το Δίκαιο της Θάλασσας, ενώ οι ιστορικές ρίζες της ανάγονται στο 1945 στη Δήλωση Τρούμαν.

Η ιδέα της Α.Ο.Ζ. τέθηκε για πρώτη φορά από την Κένυα στην Ασια-Αφρικανική Νομική Συμβουλευτική Επιτροπή (Asian-African Legal Consultative Committee) τον Ιανουάριο 1971 και το επόμενο έτος στην Επιτροπή των Η.Ε. για το Θαλάσσιο βυθό (UN Sea Bed Committee). Η πρόταση της Κένυας έτυχε θετικής υποστήριξης από πολλά Αφρικανικά και Ασιατικά κράτη. Την ίδια περίπου εποχή πολλά λατινοαμερικανικά κράτη άρχισαν να αναπτύσσουν την μάλλον κοινή θεωρία της «πατρογονικής θάλασσας» (Patrimonial Sea). Οι δύο αυτές απόψεις συγκεράστηκαν την εποχή που ξεκίνησαν οι εργασίες της Διάσκεψης για το Δίκαιο της Θάλασσας και εμφανίστηκε ο όρος Α.Ο.Ζ., που υποστηρίχτηκε από κάποια αναπτυγμένα κράτη όπως ο Καναδάς και η Νορβηγία. Η Α.Ο.Ζ. απηχεί την φιλοδοξία των αναπτυσσόμενων χωρών για οικονομική ανάπτυξη και την επιθυμία τους να αποκτήσουν μεγαλύτερο έλεγχο στους οικονομικά αξιοποιήσιμους πόρους μακριά από τις ακτές τους και ιδιαίτερα στα αλιευτικά αποθέματα, τα οποία σε πολλές περιπτώσεις εκμεταλλεύονταν ευρύτατα οι μεγάλοι στόλοι ανοικτής θάλασσας των ανεπτυγμένων κρατών. Ταυτόχρονα η Α.Ο.Ζ. μπορεί να θεωρηθεί ως ένας συμβιβασμός μεταξύ των κρατών που διεκδικούσαν 200 ναυτικά μίλια ως χωρική θάλασσα (π.χ. ορισμένα κράτη της Λατινικής Αμερικής και της Αφρικής) και των ανεπτυγμένων κρατών (Ιαπωνία, Ε.Σ.Σ.Δ., Η.Π.Α. κ.α.) που ήσαν εχθρικά στην επέκταση της δικαιοδοσίας των παράκτιων κρατών. Το γεγονός αυτό οδήγησε στην ταχύτερη αποδοχή της Α.Ο.Ζ. κατά τη διάρκεια της Συνδιάσκεψης για το Δίκαιο της Θάλασσας, από τα περισσότερα κράτη, αν και πολλά περικλειστα και γεωγραφικός μειονεκτούντα κράτη, διατήρησαν επιφυλάξεις καθώς με αυτόν τον τρόπο περιορίζονταν οι ανοικτές θάλασσες.

Η παγκόσμια αποδοχή της Α.Ο.Ζ. των 200 ν.μ. καλύπτει το 36% της θαλάσσιας έκτασης. Αν και το ποσοστό αυτό είναι σχετικά μικρό, η έκταση περιέχει το 90% των εμπορικά αξιοποιήσιμων αλιευτικών αποθεμάτων, το 87% των γνωστών αποθεμάτων πετρελαίου και το 10% του αποθέματος κονδύλων μαγνησίου. Επιπρόσθετα το μεγαλύτερο τμήμα της θαλάσσιας επιστημονικής έρευνας διεξάγεται στα 200 ν.μ. ενώ οι μεγαλύτερες θαλάσσιες διαδρομές παγκοσμίως περνούν μέσω των Α.Ο.Ζ. παράκτιων κρατών.

2. Έννοια. Ως Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη/Α.Ο.Ζ. (Exclusive Economic Zone/ E.E.Z.), σύμφωνα με τη Διεθνή Σύμβαση, άρθρο 55, ορίζεται η θαλάσσια περιοχή που είναι παρακείμενη και εκτείνεται πέρα από την χωρική θάλασσα.

3. Εύρος. Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη εκτείνεται σε μήκος 200 ναυτικά μίλια από τις γραμμές βάσης. Η οριοθέτηση της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης μεταξύ κρατών με έναντι ή προσκείμενες ακτές πραγματοποιείται με συμφωνία που βασίζεται στο διεθνές δίκαιο, όπως ορίζεται στο άρθρο 38 του καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου, με σκοπό την επίτευξη δίκαιης λύσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η συμφωνία που υπεγράφη το 2003, μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και τις Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου, για την οριοθέτηση της Α.Ο.Ζ. τους τηρώντας την αρχή της ίσης απόστασης από τις γραμμές βάσης. Στην περίπτωση μη επίτευξης συμφωνίας, τα ενδιαφερόμενα κράτη προσφεύγουν στις διαδικασίες που προβλέπονται για την επίλυση των διεθνών διαφορών.

Οι γραμμές των εξωτερικών ορίων της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης και οι γραμμές οριοθέτησης που χαράσσονται με συμφωνία, εμφανίζονται σε ναυτικούς χάρτες υπό κλίμακα ή κλίμακες επαρκείς για την διακρίβωση της θέσης τους. Όπου κρίνεται σκόπιμο, οι πίνακες των γεωγραφικών συντεταγμένων των σημείων που καθορίζουν τα γεωδαιτικά δεδομένα, μπορούν να αντικατασταθούν από τις γραμμές των εξωτερικών ορίων ή τις γραμμές οριοθέτησης. Το παράκτιο κράτος έχει την υποχρέωση να προσδώσει πλήρη δημοσιότητα σε τέτοιους ναυτικούς χάρτες ή πίνακες γεωγραφικών συντεταγμένων και να καταθέσει αντίγραφο κάθε τέτοιου είδους χάρτη ή πίνακα στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

4. Νομικό καθεστώς. Στην Α.Ο.Ζ. ισχύει ειδικό καθεστώς. Το ειδικό αυτό καθεστώς αναγνωρίζει δικαιώματα και δικαιοδοσίες στο παράκτιο κράτος αλλά αναγνωρίζει επίσης δικαιώματα και ελευθερίες στα άλλα κράτη.

Το παράκτιο κράτος στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη του, κατά την άσκηση των κυριαρχικών του δικαιωμάτων μπορεί α) να ερευνά, να εκμεταλλεύεται, να διατηρεί και να διαχειρίζεται τους ζώντες πόρους, β) να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα, για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης στους νόμους και τους κανονισμούς που υιοθετήθηκαν από αυτό σύμφωνα με τη Σύμβαση. Σ' αυτά τα μέτρα συμπεριλαμβάνονται ο έλεγχος των εγγράφων του πλοίου, η επιθεώρηση, η σύλληψη και η κίνηση της δικαστικής διαδικασίας.

Οι ποινές που προβλέπει το παράκτιο κράτος για παραβίαση των νόμων και κανονισμών περί αλιείας στην Α.Ο.Ζ. του δεν μπορούν να συμπεριλάβουν φυλάκιση, εφόσον ελλείπουν αντίθετες συμφωνίες των ενδιαφερόμενων κρατών, ή οποιαδήποτε άλλης μορφής σωματική τιμωρία.

Στις περιπτώσεις σύλληψης ή κατακράτησης ξένων πλοίων το παράκτιο κράτος έχει την υποχρέωση να ενημερώσει αμέσως το κράτος της σημαίας του πλοίου, μέσω της κατάλληλης οδού, για τα μέτρα που ελήφθησαν και για τις ποινές που επιβλήθηκαν. Τα πλοία που συλλαμβάνονται καθώς και τα πληρώματα τους πρέπει να ελευθερώνονται μετά την κατάθεση εύλογης εγγύησης.

4.1. Παράκτιο κράτος. Στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη, το παράκτιο κράτος ασκεί συγκεκριμένα κυριαρχικά δικαιώματα και έχει συγκεκριμένη δικαιοδοσία :

α) Τα κυριαρχικά δικαιώματα αναφέρονται στην εξερεύνηση, εκμετάλλευση, διατήρηση και διαχείριση των φυσικών πόρων, ζωντανών ή μη, των υπερκειμένων του βυθού της θάλασσας υδάτων, του βυθού της θάλασσας και του υπεδάφους αυτού, ως επίσης και με άλλες δραστηριότητες για την οικονομική εκμετάλλευση και εξερεύνηση της ζώνης, όπως η παραγωγή ενέργειας από τα ύδατα, τα ρεύματα και τους ανέμους

β) Η δικαιοδοσία αφορά:

i) Στην εγκατάσταση και χρησιμοποίηση τεχνητών νησιών, εγκαταστάσεων και κατασκευών.

ii) Στη θαλάσσια επιστημονική έρευνα.

iii) Στην προστασία και διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

γ) Άλλα δικαιώματα και υποχρεώσεις που προβλέπονται από τη Διεθνή Σύμβαση.

Επίσης το παράκτιο κράτος κατά την άσκηση των δικαιωμάτων του και την εκτέλεση των υποχρεώσεων του, σύμφωνα με την σύμβαση, στη Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη, λαμβάνει υπόψιν του τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των άλλων κρατών και ενεργεί με τρόπο που συνάδει με τις διατάξεις της Σύμβασης.

Επισημαίνεται ότι στη Σύμβαση αναφέρεται ότι τα δικαιώματα αυτά σχετικά με το βυθό της θάλασσας και το υπέδαφος του πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τις διατάξεις που αναφέρονται στην υφαλοκρηπίδα.

Τεχνητά νησιά. Το παράκτιο κράτος, στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη του, έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να κατασκευάζει, να επιτρέπει και να ρυθμίζει την κατασκευή, την λειτουργία και τη χρησιμοποίηση διαφόρων εγκαταστάσεων. Αυτές είναι:

α) Τεχνητά νησιά.

β) Εγκαταστάσεις και κτίσματα για επιστημονικούς, περιβαλλοντικούς ή οικονομικούς σκοπούς.

γ) Εγκαταστάσεις και κτίσματα που μπορούν να εμποδίσουν την άσκηση των δικαιωμάτων του παράκτιου κράτους στη ζώνη.

Το παράκτιο κράτος έχει αποκλειστική δικαιοδοσία πάνω σε αυτά τα τεχνητά νησιά, τις εγκαταστάσεις και τα κτίσματα. Σε αυτή περιλαμβάνεται και η δικαιοδοσία που αναφέρεται στους τελωνειακούς, δημοσιονομικούς και μεταναστευτικούς νόμους και κανονισμούς.

Για τη δημιουργία των τεχνητών νησιών και άλλων εγκαταστάσεων, το παράκτιο κράτος έχει την υποχρέωση να προβαίνει σε σχετική γνωστοποίηση και για την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας σε μόνιμη σηματοδότησή τους. Σε περίπτωση εγκατάλειψης ή αχρηστίας των εγκαταστάσεων αυτών υπάρχει υποχρέωση απομάκρυνσής τους. Κατά την απομάκρυνσή τους λαμβάνεται υπόψιν η αλιεία, η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των άλλων κρατών.

Το παράκτιο κράτος μπορεί, εκεί όπου είναι αναγκαίο, να καθιερώνει λογικές ζώνες ασφαλείας γύρω από αυτά τα τεχνητά νησιά, τις εγκαταστάσεις και τα κτίσματα, εντός των οποίων μπορεί να λαμβάνει κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση της προστασίας τόσο της ναυσιπλοΐας όσο και των τεχνητών νησιών, εγκαταστάσεων και κτισμάτων. Το πλάτος των ζωνών ασφαλείας καθορίζεται από το παράκτιο κράτος, λαμβάνοντας υπόψη τα εφαρμοστέα διεθνή πρότυπα. Οι ζώνες αυτές σχεδιάζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να προσιδιάζουν με τη φύση και τη λειτουργία των τεχνητών νησιών, εγκαταστάσεων και κτισμάτων. Δεν είναι δυνατό να εκτείνονται σε απόσταση μεγαλύτερη των 500 μέτρων γύρω από αυτά. Η απόσταση αυτή μετράτε από κάθε σημείο των εξωτερικών τους ορίων. Είναι απαραίτητη γνωστοποίηση για την έκταση αυτών των ζωνών ασφαλείας (Τα κράτη-μέλη της Σύμβασης συμμορφώνονται στις διατάξεις της Σύμβασης, θεσπίζοντας σχετική νομοθεσία. Για παράδειγμα η Κροατία, στα άρθρα 36-40 του Ναυτικού Κώδικα-1995 προβλέπει λεπτομερώς, σε συμμόρφωση με τη Σύμβαση για τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται σε περίπτωση κατασκευής τεχνητών νησιών και άλλων τεχνητών εγκαταστάσεων, τις αρμοδιότητες του κράτους, την ενημέρωση των ναυτιλλόμενων, κ.λπ.). Όλα τα πλοία πρέπει να συμμορφώνονται με τις ζώνες αυτές και να τηρούν τους γενικά αποδεκτούς διεθνείς κανονισμούς που αφορούν την ναυσιπλοΐα στην περιοχή των τεχνητών νησιών, των εγκαταστάσεων, κτισμάτων και ζωνών ασφαλείας.

Σε καμιά περίπτωση, από την τοποθέτηση τεχνητών νησιών, εγκαταστάσεων και κτισμάτων και την καθιέρωση ζωνών ασφαλείας γύρω από αυτά, δεν επιτρέπεται να παρεμβάλλονται εμπόδια στη χρησιμοποίηση αναγνωρισμένων θαλάσσιων διαδρόμων που είναι αναγκαίοι για τη διεθνή ναυσιπλοΐα.

Τα τεχνητά νησιά, οι εγκαταστάσεις και τα κτίσματα δεν απολαμβάνουν το νομικό καθεστώς των νησιών, δηλαδή δεν έχουν θαλάσσιες ζώνες, και η παρουσία τους δεν επιδρά στην οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών.

Σήμερα, η εξέλιξη της τεχνολογίας, που επιτρέπει τη κατασκευή νέων και μεγάλων τεχνητών νησιών, προκαλεί πολλά νομικά ερωτήματα σχετικά με τον ορισμό του τεχνητού νησιού, το νομικό καθεστώς, τα αποτελέσματα στις αρμοδιότητες και υποχρεώσεις του παράκτιου κράτους και τα αποτελέσματα της κατασκευής του στα δικαιώματα των γειτονικών παράκτιων κρατών. Ένα από τα πρώτα τεχνητά νησιά υπήρξε το τεχνητό νησί, όπου λειτουργεί το διεθνές αεροδρόμιο Kansai της Ιαπωνίας (1994). Επίσης το τεχνητό νησί του διεθνούς αεροδρομίου Chubu (2005), του αεροδρομίου του Kobe (2006) της Ιαπωνίας κ.λπ. Η κατασκευή τεχνητών νησιών έχει γενικευτεί και αρκετά τεχνητά νησιά κατασκευάζονται στην περιοχή του περσικού κόλπου, ενώ έχουν κατασκευασθεί ή προγραμματίζεται η κατασκευή άλλων στη Κασπία Θάλασσα και σε άλλα μέρη του κόσμου.

4.2. Άλλα κράτη. Όλα τα κράτη, παράκτια ή περικλειστα, απολαμβάνουν στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη, τις ελευθερίες της ναυσιπλοΐας και της υπερπτήσης καθώς και τα δικαιώματα τοποθέτησης υποβρυχίων καλωδίων και αγωγών, το δικαίωμα χρήσης των θαλασσών γι' άλλους διεθνώς νόμιμους σκοπούς που συνδέονται με την ενάσκηση αυτών των δικαιωμάτων και που εναρμονίζονται με τις

άλλες διατάξεις της σύμβασης, ειδικότερα στα πλαίσια της εκμετάλλευσης των πλοίων, των αεροσκαφών και των υποβρυχίων καλωδίων και αγωγών.

Τα κράτη, κατά την άσκηση των δικαιωμάτων και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους, μέσα στην αποκλειστική οικονομική ζώνη, λαμβάνουν δεόντως υπόψη τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του παράκτιου κράτους και συμμορφώνονται προς τους νόμους και κανονισμούς που υιοθετούνται από το παράκτιο κράτος.

Το καθεστώς της Ανοικτής Θάλασσας εφαρμόζεται και στην Α.Ο.Ζ. εφόσον δεν έρχεται σε αντίθεση με τις διατάξεις που διέπουν τη ζώνη αυτή.

Σε κάθε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων ανάμεσα στο παράκτιο και σε άλλο κράτος ή κράτη η διαφορά θα πρέπει να διευθετείται με βάση την αρχή της ευθυδικίας και υπό το φως όλων των σχετικών πραγματικών περιστατικών, λαμβάνοντας υπόψη την αντίστοιχη σπουδαιότητα των συμφερόντων των μερών καθώς και την διεθνή κοινότητα στο σύνολό της.

5. Ζώντες πόροι στην Α.Ο.Ζ. Το παράκτιο κράτος έχει δικαίωμα να καθορίζει το επιτρεπτό όριο αλίευσης των ζωντανών πόρων στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη του.

Κάθε παράκτιο κράτος, αφού λάβει υπόψη τα πλέον αξιόπιστα επιστημονικά δεδομένα που έχει στη διάθεσή του, διασφαλίζει, με κατάλληλα μέτρα προστασίας και διαχείρισης, ότι η διατήρηση των ζωντανών πόρων μέσα στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη δεν κινδυνεύει από την υπερεκμετάλλευση. Για το σκοπό αυτό, το παράκτιο κράτος συνεργάζεται με τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς, υποπεριφερειακούς, περιφερειακούς ή παγκόσμιους. Επίσης, τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στη διατήρηση και αποκατάσταση των πληθυσμών των αλιευμάτων σε επίπεδα που να καθιστούν δυνατή τη μέγιστη δυνατή απόδοση, λαμβάνοντας υπόψη τους σχετικούς περιβαλλοντικούς και οικονομικούς παράγοντες. Στων αποθεμάτων ε αυτούς περιλαμβάνονται οι οικονομικές ανάγκες των παράκτιων αλιευτικών κοινοτήτων και οι ειδικές ανάγκες των αναπτυσσόμενων κρατών. Επίσης, λαμβάνονται υπόψη οι αλιευτικές μέθοδοι, η αλληλεξάρτηση των αποθεμάτων και οι προτεινόμενες διεθνείς ελάχιστες προδιαγραφές, υποπεριφερειακού, περιφερειακού ή παγκόσμιου χαρακτήρα. Το παράκτιο κράτος, κατά τη λήψη των μέτρων αυτών, λαμβάνει υπόψη τις επιπτώσεις σε είδη που συνδέονται ή εξαρτώνται από τα αλιευόμενα είδη με σκοπό τη διατήρηση ή αποκατάσταση των πληθυσμών αυτών των συνδεδεμένων ή εξαρτημένων αυτών των ειδών σε επίπεδα που να μην κινδυνεύει σοβαρά η αναπαραγωγή τους.

Οι αρμόδιοι διεθνείς οργανισμοί, υποπεριφερειακή, περιφερειακή ή παγκόσμιοι ανταλλάσσουν σε τακτική βάση διαθέσιμες επιστημονικές πληροφορίες, στατιστικά στοιχεία που αφορούν τον όγκο των αλιευμάτων και την αλιευτική δραστηριότητα καθώς και άλλα στοιχεία που αφορούν τον όγκο των αλιευμάτων και την αλιευτική δραστηριότητα καθώς και άλλα στοιχεία σχετικά με τη διατήρηση των αποθεμάτων ιχθύων. Σε αυτή τη διαδικασία συμμετέχουν όλα τα ενδιαφερόμενα κράτη, και τα κράτη των οποίων οι υπήκοοι δικαιούνται να αλιεύουν στην Α.Ο.Ζ.

Το παράκτιο κράτος έχει ως σκοπό την καλύτερη δυνατή εκμετάλλευση των ζωντανών πόρων στην αποκλειστική οικονομική του ζώνη. Το παράκτιο κράτος προσδιορίζει

τις δυνατότητες του για την εκμετάλλευση των ζώντων πόρων της Αποκλειστικής Οικονομικής του Ζώνης. Σε περίπτωση που το παράκτιο κράτος δεν έχει τη δυνατότητα να αλιεύει τον συνολικό επιτρεπόμενο όγκο αλιεύματος, μπορεί με συμφωνίες ή με άλλους διακονονισμούς να παρέχει σε άλλα κράτη την πρόσβαση στο πλεόνασμα του επιτρεπόμενου αλιεύματος. Στην περίπτωση παραχώρησης πρόσβασης σε άλλα κράτη στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη, το παράκτιο κράτος λαμβάνει υπόψη του όλους τους σχετικούς παράγοντες. Σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων: α) η σπουδαιότητα των ζώντων πόρων της περιοχής για την οικονομία του παράκτιου κράτους και τα άλλα εθνικά συμφέροντα, β) οι απαιτήσεις των αναπτυσσόμενων κρατών στην υποπεριοχή ή περιοχή όσον αναφορά την αλίευση μέρους του πλεονάσματος, γ) η ανάγκη να ελαχιστοποιηθούν οι οικονομικές επιπτώσεις στα κράτη των οποίων οι υπήκοοι συνήθως αλιεύουν στην ζώνη ή τα οποία έχουν καταβάλει ουσιαστικές προσπάθειες για τη έρευνα και τον εντοπισμό αποθεμάτων. Οι υπήκοοι των άλλων κρατών από αλιεύουν στην αποκλειστική οικονομική ζώνη συμμορφώνονται προς τα μέτρα διατήρησης, και προς τους άλλους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται από τους νόμους και κανονισμούς του παράκτιου κράτους. Οι νόμοι αυτοί πρέπει να είναι σύμφωνοι με την Σύμβαση και μπορούν ειδικότερα να αναφέρονται:

α) Στην παροχή αδειών στους αλιείς, στα αλιευτικά σκάφη και στους εξοπλισμούς τους, και στην καταβολή τελών και άλλων μορφών αμοιβής. Οι αμοιβές, στην περίπτωση αναπτυσσόμενων παράκτιων κρατών, μπορεί να συνιστάται σε επαρκή συνεισφορά στον τομέα της χρηματοδότησης του εξοπλισμού και της τεχνολογίας που αφορούν την αλιευτική βιομηχανία.

β) Στον προσδιορισμό των αλιευμάτων που επιτρέπεται να αλιεύονται και στον καθορισμό ποσοστώσεων αλιεύματος, είτε σε σχέση με τα αποθέματα ή ομάδες αποθεμάτων ή με το αλίευμα κατά σκάφος σε ορισμένο χρονικό διάστημα, είτε με το αλίευμα από υπηκόους οποιουδήποτε κράτους κατά τη διάρκεια μιας καθορισμένης περιόδου.

γ) Στη ρύθμιση των εποχών και περιοχών αλιείας, των τύπων, μεγεθών και ποσοτήτων των αλιευτικών εξοπλισμών. Επίσης, να ρυθμίζουν τους τύπους, μεγέθη και αριθμούς των αλιευτικών σκαφών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν.

δ) Στον καθορισμό της ηλικίας και του μεγέθους των ιχθύων ή άλλων αλιευμάτων που μπορούν να αλιευθούν.

ε) Στον καθορισμό των πληροφοριών που απαιτούνται από τα αλιευτικά σκάφη, όπως στατιστικά στοιχεία των αλιευμάτων και των προσπαθειών αλιείας αυτών, αναφορές περί του στίγματος των σκαφών κ.λπ.

στ) Στις υποχρεώσεις, μετά από εξουσιοδότηση και υπό τον έλεγχο του παράκτιου κράτους, για τη διεξαγωγή καθορισμένων προγραμμάτων έρευνας αλιείας και στη ρύθμιση της διεξαγωγής μιας τέτοιας έρευνας, στην οποία συμπεριλαμβάνεται η δειγματοληψία και η αναφορά συναφών επιστημονικών δεδομένων.

ζ) Στην επιβίβαση παρατηρητών ή μαθητευόμενων πάνω σε τέτοια σκάφη από το παράκτιο κράτος.

η) Στην εκφόρτωση του συνόλου ή μέρους του αλιεύματος αυτών των σκαφών στους λιμένες του παράκτιου κράτους.

θ) Στις μεθόδους και προϋποθέσεις που σχετίζονται με μεικτές επιχειρήσεις ή άλλες μορφές συνεργασίας.

ι) Στους όρους που απαιτούνται για την εκπαίδευση προσωπικού και την μεταφορά τεχνολογίας αλιείας, συμπεριλαμβανομένης και της ενίσχυσης της ικανότητας του παράκτιου κράτους για αλιευτική έρευνα.

κ) Στις διαδικασίες εκτέλεσης.

Τα παράκτια κράτη έχουν την υποχρέωση να γνωστοποιούν στη διεθνή κοινότητα τους νόμους και τους κανονισμούς που υιοθετούν για τη συντήρηση και διαχείριση των ζώντων πόρων.

6. Προστασία αλιευτικών αποθεμάτων. Η Σύμβαση, στο άρθρο 63, αναφέρεται στην προστασία των αλιευτικών αποθεμάτων που βρίσκονται στις Αποκλειστικές Οικονομικές Ζώνες δύο ή περισσότερων παράκτιων κρατών ή τόσο μέσα στην αποκλειστική οικονομική ζώνη όσο και σε μια περιοχή πέραν αυτής και παρακείμενη προς αυτήν.

Στην περίπτωση που το ίδιο απόθεμα ή αποθέματα συναφών ειδών ευρίσκονται στις Α.Ο.Ζ. δύο ή περισσότερων παράκτιων κρατών, τα κράτη αυτά έχουν την υποχρέωση να επιδιώκουν, άμεσα ή μέσω αρμόδιων υποπεριφερειακών ή περιφερειακών οργανισμών, να συμφωνήσουν για τα μέτρα που είναι αναγκαία για το συντονισμό και την εξασφάλιση της διατήρησης και ανάπτυξης αυτών των αποθεμάτων.

Στις περιπτώσεις που το ίδιο το απόθεμα ή αποθέματα συναφών ειδών ευρίσκονται τόσο μέσα στην αποκλειστική οικονομική ζώνη όσο και σε μια περιοχή πέραν αυτής αλλά παρακείμενη στη ζώνη, το παράκτιο κράτος και τα κράτη που αλιεύουν αυτό το απόθεμα στην παρακείμενη περιοχή πρέπει να επιδιώκουν, άμεσα ή μέσω αρμοδίων υποπεριφερειακών ή περιφερειακών οργανισμών, να συμφωνήσουν για τα μέτρα που είναι αναγκαία για τη διατήρηση των αποθεμάτων στην παρακείμενη περιοχή.

Άκρως μεταναστευτικά είδη. Το παράκτιο κράτος και τα άλλα κράτη των οποίων οι υπήκοοι αλιεύουν στην περιοχή τα άκρως μεταναστευτικά είδη, συνεργάζονται άμεσα ή μέσω αρμοδίων διεθνών οργανισμών με σκοπό την εξασφάλιση της διατήρησης και την προαγωγή του αντικειμενικού σκοπού της καλύτερης δυνατής χρήσης αυτών των ειδών σε όλη την περιοχή, μέσα και πέρα από την αποκλειστική οικονομική ζώνη. Σε περιοχές που δεν υπάρχει κατάλληλος διεθνής οργανισμός, το παράκτιο κράτος και τα άλλα κράτη των οποίων οι υπήκοοι αλιεύουν αυτά τα είδη στην περιοχή, συνεργάζονται για την σύσταση ενός τέτοιου οργανισμού και συμμετέχουν στις εργασίες του.

Θαλάσσια Θηλαστικά. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται από τη Σύμβαση στην προστασία των θαλάσσιων θηλαστικών. Σύμφωνα με τις διατάξεις της, κάθε παράκτιο κράτος ή αρμόδιος διεθνής οργανισμός, έχει το δικαίωμα να απαγορεύει, περιορίζει ή ρυθμίζει την εκμετάλλευση των θαλάσσιων θηλαστικών πιο αυστηρά από ότι προβλέπεται στη Σύμβαση. Τα κράτη οφείλουν να συνεργάζονται με σκοπό

τη τη διατήρηση των θαλάσσιων θηλαστικών. Στην περίπτωση των κητοειδών εργάζονται ιδιαίτερα μέσω των αρμοδίων διεθνών οργανισμών για τη διατήρηση, διαχείριση και μελέτη τους.

Ανάδρομα αποθέματα. Τα κράτη στους ποταμούς των οποίων αναπαράγονται ανάδρομα αποθέματα(Δηλαδή μεταναστεύουν από το θαλάσσιο περιβάλλον τους προς τους ποταμούς, π.χ. τα είδη του γένους *Sardina*, κοινός γνωστός ως σαρδέλες, ο σολομός, η θαλάσσια πέστροφα κ.α. που «ανεβαίνουν τα ποτάμια για να γεννήσουν»), έχουν το πρωταρχικό συμφέρον σ' αυτά αποθέματα και την ευθύνη γι' αυτά.

Το κράτος των ανάδρομων ειδών εξασφαλίζει τη διατήρησή τους με την καθιέρωση κατάλληλων ρυθμιστικών μέτρων για την αλιεία σε όλα τα ύδατα μέσα από τα εξωτερικά της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης. Το κράτος καταγωγής, μετά από διαβουλεύσεις με τα άλλα κράτη, τα οποία αλιεύουν αυτά τα αποθέματα, μπορεί να καθορίσει συνολικά επιτρεπόμενη αλίευση των αποθεμάτων που έχουν την καταγωγή τους στους ποταμούς.

Η αλιεία των ανάδρομων ειδών διεξάγεται μόνο σε ύδατα μέσα από τα εξωτερικά όρια των αποκλειστικών οικονομικών ζωνών, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που θα είχε ως αποτέλεσμα την οικονομική αποδιάρθρωση ενός κράτους άλλου από το κράτος καταγωγής. Σε σχέση με την αλιεία πέραν των εξωτερικών ορίων των αποκλειστικών οικονομικών ζωνών, ενδιαφερόμενα κράτη διαβουλεύονται με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας, σχετικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις της αλιείας αυτής, δίνοντας την πρέπουσα προσοχή στις απαιτήσεις διατήρησης και στις ανάγκες του κράτους καταγωγής σχετικά με αυτά τα αποθέματα.

Το κράτος καταγωγής συνεργάζεται για τον περιορισμό στο ελάχιστο της οικονομικής αποδιάρθρωσης στα άλλα κράτη που αλιεύουν τα αποθέματα αυτά, λαμβάνοντας υπόψη το σύννηθες αλίευμα και τον τρόπο δράσης εργασιών των κρατών αυτών, καθώς και όλες τις περιοχές στις οποίες έχει λάβει χώρα τέτοια αλιεία.

Τα κράτη που συμμετέχουν, κατόπιν συμφωνίας, με το κράτος καταγωγής στη λήψη μέτρων για την ανανέωση ανάδρομων ειδών, καταβάλλοντας χρηματικά ποσά γι' αυτόν τον σκοπό, απολαύουν ιδιαίτερης μεταχείρισης από το κράτος όσον αναφορά την αλιεία των ειδών που έχουν την καταγωγή τους στους ποταμούς.

Η εφαρμογή των κανονισμών σχετικά με τα ανάδρομα αποθέματα πέραν της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης γίνεται κατόπιν συμφωνίας μεταξύ του κράτους καταγωγής και των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών.

Στις περιπτώσεις που τα ανάδρομα αποθέματα μεταναστεύουν σε ύδατα ή μέσω υδάτων μέσα από τα εξωτερικά όρια της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης ενός κράτους εκτός του κράτους καταγωγής, το κράτος αυτό πρέπει να συνεργάζεται με το κράτος καταγωγής για τη διατήρηση και διαχείριση των ειδών αυτών.

Το κράτος καταγωγής των ανάδρομων ειδών και τα άλλα κράτη που αλιεύουν τα αποθέματα αυτά προβαίνουν σε διευθετήσεις για την υλοποίηση των διατάξεων της Σύμβασης, μέσω περιφερειακών οργανισμών(Χαρακτηριστική είναι η πρόταση-κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, σχετικά με την θέσπιση πολυετούς σχεδίου για το απόθεμα σολομού της Βαλτικής θάλασσας και την

αλιευτική εκμετάλλευση του συγκεκριμένου αποθέματος. Επιπρόσθετα η Επιτροπή Θαλάσσιου Περιβάλλοντος της Βαλτικής έχει καθορίσει ορισμένους στόχους για το είδος το οποίο καλύπτεται από το σχέδιο δράσης για την Βαλτική θάλασσα της HELCOM).

Κατάδρομα είδη. Το παράκτιο κράτος, στου οποίου τα ύδατα διαβιούν το μεγαλύτερο μέρος του κύκλου ζωής τους τα κατάδρομα είδη(Τα κατάδρομα είδη χαρακτηρίζονται από ένα μεταναστευτικό πρότυπο ακριβώς αντίθετο από του σολομού. Τέτοια ψάρια είναι τα χέλια του γένους *Anguilla*, που εγκαταλείπουν τα γλυκά νερά για να πάνε στη θάλασσα και να γεννήσουν) έχει την ευθύνη για τη διαχείριση αυτών των ειδών και εξασφαλίζει την είσοδο και την έξοδο των μεταναστευτικών ιχθύων.

Η αλιεία των κατάδρομων ειδών διεξάγεται μόνο σε ύδατα που βρίσκονται μέσα από τα εξωτερικά όρια της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης. Στις περιπτώσεις που οι κατάδρομοι ιχθύες μεταναστεύουν δια μέσου της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης άλλου κράτους, ως νεαροί ή ως ωριμάζοντες ιχθύες, η διαχείριση συμπεριλαμβανομένης και της αλίευσης των ιχθύων αυτών, ρυθμίζεται μετά από συμφωνία μεταξύ του κράτους και του άλλου ενδιαφερόμενου κράτους. Μια τέτοια συμφωνία πρέπει να εξασφαλίζει την ορθολογική διαχείριση του είδους και να λαμβάνει υπόψη τις ευθύνες του παράκτιου κράτους για τη διατήρηση των ειδών αυτών.

Καθιστικά είδη. Οι διατάξεις αυτές που αναφέρονται στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη δεν αφορούν στα καθιστικά είδη. Με τον όρο καθιστικά είδη, νοούνται οι φυσικοί πόροι που αποτελούνται από τους μεταλλευτικούς και άλλους μη-ζώντες οργανισμούς, δηλαδή οργανισμούς οι οποίοι κατά το στάδιο που είναι δυνατή η αλίευση τους είναι είτε ακίνητοι στο βυθό της θάλασσας ή κάτω απ' αυτόν, είτε είναι ανίκανοι να κινηθούν παρά μόνο εφόσον βρίσκονται σε διαρκή φυσική επαφή με το βυθό της θάλασσας ή το υπεδάφος του.

7. Δικαιώματα περικόλειστων κρατών. Σύμφωνα με τη Σύμβαση, τα περικόλιστα κράτη έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν, σε ισότιμη βάση, στην εκμετάλλευση μέρους του πλεονάσματος των ζώντων πόρων που βρίσκονται στις Αποκλειστικές Οικονομικές Ζώνες των παράκτιων κρατών της ίδιας υποπεριοχής ή περιοχής. Η άσκηση του δικαιώματος αυτού γίνεται με την απαραίτητη προϋπόθεση να λαμβάνονται υπόψη οι σχετικές οικονομικές και γεωγραφικές συνθήκες όλων των ενδιαφερόμενων κρατών. Οι όροι και οι τρόποι της συμμετοχής αυτής καθορίζονται από τα ενδιαφερόμενα κράτη με διμερείς,υποπεριφερειακές ή περιφερειακές συμφωνίες. Σ' αυτές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων:

α) Η ανάγκη αποφυγής συνεπειών που είναι επιβλαβείς για τις αλιευτικές κοινότητες ή τις ιχθυοβιομηχανίες του παράκτιου κράτους.

β) Η έκταση κατά την οποία το περικόλιστα κράτος, συμμετέχει ή έχει το δικαίωμα να συμμετέχει. Στην εκμετάλλευση των ζώντων πόρων των αποκλειστικών οικονομικών

ζωνών άλλων παράκτιων κρατών, σύμφωνα με υφιστάμενες διμερείς υποπεριφερειακές ή περιφερειακές συμφωνίες.

γ) Η έκταση κατά την οποία άλλα περικλείστα και γεωγραφικά μειονεκτούντα κράτη συμμετέχουν ήδη στην εκμετάλλευση των ζώντων πόρων της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης του παράκτιου κράτους και την συνακόλουθη ανάγκη αποφυγής συγκεκριμένης επιβάρυνσης ενός οποιουδήποτε παράκτιου κράτους ή μέρους αυτού.

δ) Οι ανάγκες διατροφής των πληθυσμών των αντίστοιχων κρατών.

Σε περίπτωση που η αλιευτική ικανότητα του παράκτιου κράτους φθάσει σε σημείο που να του επιτρέπει να αλιεύει ολόκληρο τον επιτρεπτό όγκο αλιεύματος των ζωντανών πόρων στην Αποκλειστική Οικονομική ζώνη, το παράκτιο κράτος και άλλα ενδιαφερόμενα κράτη συνεργάζονται στην διαμόρφωση δίκαιων διευθετήσεων σε διμερή, υποπεριφερειακή ή περιφερειακή βάση προκειμένου να επιτρέψουν την συμμετοχή των αναπτυσσόμενων κρατών χωρίς ακτές της ίδιας υποπεριοχής ή περιοχής στην εκμετάλλευση των ζώντων πόρων των αποκλειστικών οικονομικών ζωνών των παράκτιων κρατών της υποπεριοχής ή περιοχής, με όρους ικανοποιητικούς για όλα τα μέρη.

Τα ανεπτυγμένα περικλείστα κράτη έχουν το δικαίωμα συμμετοχής στην εκμετάλλευση των ζώντων πόρων, μονον στις Αποκλειστικές Οικονομικές Ζώνες των ανεπτυγμένων κρατών της ίδιας υποπεριοχής ή περιοχής, αφού ληφθεί υπόψη η ανάγκη περιορισμού στο ελάχιστο των επιζήμιων συνεπειών στις αλιευτικές κοινότητες και την οικονομική αποδιάρθρωση κρατών των οποίων οι υπήκοοι αλιεύουν κατά συνήθεια στη ζώνη.

8. Γεωγραφικός μειονεκτούντα κράτη. Ως γεωγραφικώς μειονεκτούντα κράτη ορίζονται α) τα παράκτια κράτη, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα κράτη που έχουν ακτές σε κλειστές ή ημίκλειστες θάλασσες, η γεωγραφική μορφολογία των οποίων τα καθιστά εξαρτώμενα από την εκμετάλλευση των ζωντανών πόρων των Αποκλειστικών Οικονομικών Ζωνών άλλων κρατών στην υποπεριοχή ή περιοχή, προκειμένου να έχουν την επαρκή τροφοδότησή τους σε ψαριά για τις ανάγκες διατροφής των πληθυσμών τους ή μερών αυτών, και β) τα παράκτια κράτη τα οποία δεν μπορούν να διεκδικήσουν δικές τους Αποκλειστικές Οικονομικές Ζώνες.

Τα γεωγραφικώς μειονεκτούντα κράτη έχουν το δικαίωμα συμμετοχής, σε ισότιμη βάση, στην εκμετάλλευση ανάλογου μέρους του πλεονάσματος των ζώντων πόρων των Αποκλειστικών Οικονομικών Ζωνών των παράκτιων κρατών της ίδιας υποπεριοχής ή περιοχής, αφού ληφθούν υπόψη οι σχετικές οικονομικές και γεωγραφικές συνθήκες όλων των ενδιαφερόμενων κρατών. Οι όροι και οι τρόποι της συμμετοχής αυτής καθορίζονται από τα ενδιαφερόμενα κράτη με διμερείς, υποπεριφερειακές και περιφερειακές συμφωνίες. Σ' αυτές λαμβάνονται υπόψη:

α) Η ανάγκη αποφυγής δυσμενών συνεπειών για τις αλιευτικές κοινότητες ή τις ιχθυοβιομηχανίες του παράκτιου κράτους.

β) Η έκταση συμμετοχής ή του δικαιώματος συμμετοχής των γεωγραφικώς μειονεκτούντων κρατών σύμφωνα με τις υφιστάμενες διμερείς, υποπεριφερειακές ή

περιφερειακές συμφωνίες στην εκμετάλλευση των ζώντων πόρων των αποκλειστικών οικονομικών ζωνών των άλλων παράκτιων κρατών.

γ) Η έκταση συμμετοχής άλλων γεωγραφικών μειονεκτούντων κρατών και κρατών χωρίς ακτές στην εκμετάλλευση των ζώντων πόρων της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης του παράκτιου κράτους και η συνακόλουθη ανάγκη αποφυγής ιδιαίτερης επιβάρυνσης οποιουδήποτε παράκτιου κράτους ή μέρους αυτού.

δ) Οι ανάγκες διατροφής των πληθυσμών των αντίστοιχων κρατών.

Σε περίπτωση που η αλιευτική ικανότητα του παράκτιου κράτους φθάσει σε σημείο που να του επιτρέπει να αλιεύει ολόκληρο τον επιτρεπτό όγκο αλιεύματος των ζώντων πόρων στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη, το παράκτιο κράτος και τα άλλα ενδιαφερόμενα κράτη συνεργάζονται στη διαμόρφωση δίκαιων διευθετήσεων σε διμερή, υποπεριφερειακή ή περιφερειακή βάση προκειμένου να επιτρέψουν τη συμμετοχή των αναπτυσσόμενων γεωγραφικά μειονεκτούντων κρατών στην εκμετάλλευση των ζώντων πόρων των αποκλειστικών οικονομικών ζωνών των παράκτιων κρατών της υποπεριοχής ή περιοχής, με όρους ικανοποιητικούς για όλα τα μέρη.

Τα ανεπτυγμένα γεωγραφικώς μειονεκτούντα κράτη έχουν το δικαίωμα συμμετοχής στην εκμετάλλευση ζώντων πόρων, μόνον στις Αποκλειστικές Οικονομικές Ζώνες των ανεπτυγμένων κρατών της ίδιας υποπεριοχής ή περιοχής, με γνώμονα την έκταση κατά την οποία το παράκτιο κράτος, κατά την παραχώρηση σε άλλα κράτη πρόσβασης στους ζώντες πόρους της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης έχει λάβει υπόψη του την ανάγκη περιορισμού στο ελάχιστο των επιβλαβών συνεπειών για τις αλιευτικές κοινότητες καθώς και την οικονομική αποδιάρθρωση των κρατών των οποίων οι υπήκοοι αλιεύουν κατά συνήθεια στη ζώνη.

Οι παραπάνω διατάξεις δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση παράκτιου κράτους του οποίου η οικονομία είναι σε μεγάλο βαθμό εξαρτημένη από την εκμετάλλευση των ζώντων πόρων της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης.

9. Η ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΟΖ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΚΤΩΝ

Παρότι η ιδέα της επέκτασης των δικαιωμάτων του παράκτιου κράτους πέρα από τα όρια της αιγιαλίτιδας ζώνης δεν είναι νέα, η έμφαση για τη δημιουργία Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) δόθηκε από τα κράτη εκείνα που δεν είχαν υφαλοκρηπίδα υπό γεωλογική έννοια, επειδή στα κράτη αυτά η απόκλιση του βυθού είναι πολύ μεγάλη σε μικρή απόσταση από τις ακτές τους.

Ήδη πριν από τη θέση σε ισχύ της Σύμβασης ΔΘ 1982 η διεθνής νομολογία είχε αναγνωρίσει, ότι η ΑΟΖ αποτελεί θεσμό του εθνικού διεθνούς δικαίου ανεξάρτητα από τη Σύμβαση ΔΘ 1982. Η ΑΟΖ εκτείνεται στο θαλάσσιο χώρο που φθάνει ως τα 200ν.μ. από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετρείται το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης, ενώ θεωρείται ότι περιλαμβάνει ένα πλέγμα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του παράκτιου και των άλλων κρατών που καθορίζονται με γνώμονα την αναγνώριση κυριαρχικών δικαιωμάτων αλιείας και προστασίας του ενάλιου πλούτου υπέρ του παράκτιου κράτους. Συγχρόνως πρέπει να υπάρξει εξισορρόπηση

με τα συμφέροντα των διαφόρων μερών και της διεθνούς κοινότητας στην ανοικτή θάλασσα.

Ζητήματα οριοθέτησης της ΑΟΖ θεωρήθηκαν από τα πιο αμφιλεγόμενα θέματα που υποβλήθηκαν στην Τρίτη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας. Ήταν έκδηλη η ανησυχία ότι αυτά τα θέματα, που αποκάλυπταν έναν έντονο ανταγωνισμό μεταξύ των κρατών, που υπερασπίζονταν την μέθοδο της ίσης απόστασης και αυτών που ήταν υπέρμαχοι της αποκλειστικής εμπιστοσύνης στις αρχές επιείκειας, θα αποδεικνύονταν άλυτα και θα έβαζαν σε κίνδυνο την επιτυχία της ίδιας της Συνδιάσκεψης στο σύνολό της. Οι οπαδοί της ίσης απόστασης επιθυμούσαν να διατηρηθεί ο κανόνας της «ίσης απόστασης-ειδικών περιστάσεων» του άρθρου 6 της Σύμβασης του 1958 για την Υφαλοκρηπίδα και αυτός να επεκταθεί στην ΑΟΖ εφόσον, κατά την άποψή τους, μια τέτοια λύση θα εξύψωνε την ίση απόσταση σε σχέση με τις ειδικές περιστάσεις. Τα κράτη που υποστήριζαν τις αρχές της επιείκειας δεν επιθυμούσαν οποιαδήποτε αναφορά των νέων διατάξεων στην ίση απόσταση με τη ελπίδα της περιορισμένης προσφυγής σε αυτή τη μέθοδο ή ακόμα και της εξάλειψής της.

Τελικώς οι ρυθμίσεις του άρθρου 74 της Σύμβασης ΔΘ 1982 που αφορούν στην οριοθέτηση της ΑΟΖ μεταξύ κρατών με αντικείμενες ή παρακείμενες ακτές είναι πανομοιότυπες με αυτές του άρθρου 83 που σχετίζονται με την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας. Το τελικό κείμενο που εμφανίζεται στα άρθρα 74 (1) (ΑΟΖ) και 83 (1) (υφαλοκρηπίδα) έχει ως εξής: «η οριοθέτηση της ΑΟΖ (ή της υφαλοκρηπίδας αντίστοιχα) μεταξύ κρατών με αντικείμενες ή παρακείμενες ακτές πρέπει να λαμβάνει χώρα με συμφωνία στη βάση του Διεθνούς Δικαίου, όπως αναφέρεται στο άρθρο 38 του Καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου προκειμένου να επιτευχθεί μια δίκαιη λύση». Η ανωτέρω διατύπωση την οποία το Διεθνές Δικαστήριο έχει ήδη συμπεριλάβει στο κείμενο πολλών υποθέσεων του προορίζεται να καλύπτει έναν μεγάλο αριθμό περιπτώσεων οριοθέτησης. Το περιεχόμενό της χαρακτηρίζεται από τρία στοιχεία: α) οριοθέτηση στη βάση συμφωνίας, β) το περιεχόμενό της συμφωνίας οριοθέτησης συμβαδίζει με τους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που προέρχονται από τις πηγές του, όπως απαριθμούνται στο άρθρο 38 του Καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου, κατά κύριο λόγο το έθιμο και τις συνθήκες και γ) η συμφωνία οριοθέτησης και συνεπώς η εφαρμογή των κανόνων Διεθνούς Δικαίου στους οποίους προσαρμόζεται η συμφωνία οδηγούν σε μια δίκαιη λύση.

Στη Σύμβαση ΔΘ 1982 εισήχθη στην παρ. 1 του άρθρου 76 κατά την ερμηνεία της υφαλοκρηπίδας το κριτήριο της απόστασης. «Η υφαλοκρηπίδα ενός παράκτιου κράτους αποτελείται από το έδαφος και το υπέδαφος των υποθαλάσσιων περιοχών που εκτείνονται πέρα από την αιγιαλίτιδα ζώνη μέσα από τη φυσική προέκταση του εδάφους ως το εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας ή σε μια απόσταση 200ν.μ., από τις οποίες μετριέται το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης, όταν το εξωτερικό πλαίσιο της υφαλοκρηπίδας δεν εκτείνεται πέρα από αυτή την απόσταση». Η βάση του νόμιμου τίτλου για την ΑΟΖ του παράκτιου κράτους εμφανίζεται λιγότερο διαφοροποιημένη από αυτή των περιοχών της υφαλοκρηπίδας, όπως προκύπτει μέσα από τη νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου, το οποίο τόνισε τη σημασία του κριτηρίου της απόστασης των 200 μιλίων στην *Υπόθεση Λιβύης-Μάλτας (1985)*. Στην ανωτέρω υπόθεση το κριτήριο της απόστασης κατέστη η μοναδική βάση τίτλου στο έδαφος και το

υπέδαφος εντός του ορίου των 200ν.μ. Ωστόσο, στην υπόθεση αυτή το Δικαστήριο συνήγαγε, ότι η παρουσίαση του κριτηρίου της απόστασης δεν οδήγησε στην απόδοση κάποιου ειδικότερου κύρους στην μέθοδο της ίσης απόστασης είτε ως γενικός κανόνας είτε ως μια υποχρεωτική μέθοδος οριοθέτησης ή μια μέθοδος που η εφαρμογή της πρέπει να ελέγχεται κατά προτεραιότητα σε κάθε περίπτωση.

Γενικότερα δύναται να επισημανθεί ότι οι αρχές της οριοθέτησης είναι παρόμοιες ιδιαίτερα όταν οι εμπλεκόμενες ακτές απέχουν λιγότερο από 400 μίλια. Ωστόσο, παρουσιάζονται διαφοροποιήσεις στην εξισορρόπηση των παραγόντων επιείκειας ιδιαίτερα όταν οι προς οριοθέτηση περιοχές της ΑΟΖ είναι σημαντικές περισσότερο λόγω των πλούσιων αλιευμάτων παρά λόγω της εξόρυξης στην περιοχή πετρελαίου ή κοιτασμάτων. Και οι δύο έννοιες, υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ, συνυπάρχουν μέσα από τη σφαίρα του εθιμικού δικαίου και του καθεστώτος που προέκυψε από τη Σύμβαση ΔΘ 1982 και εμπεριέχουν σημαντικά στοιχεία ομοιότητας και αλληλοδιεισδυτικότητας. Επικεντρώνονται στον έλεγχο των οικονομικών πόρων και βασίζονται σε διάφορες βαθμίδες της έννοιας της γειτονικότητας και του κριτηρίου της απόστασης. Η ΑΟΖ εμπεριέχει το ενδιαφέρον για υφαλοκρηπίδα στον πυθμένα αυτής σε μια ζώνη 200 ν.μ. Υπάρχουν, ωστόσο, σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των δύο αυτών νομικών καθεστώτων τόσο από άποψη δικαιωμάτων εκμετάλλευσης και εξόρυξης των φυσικών πόρων όσο και από άποψη έκτασης των κυριαρχικών δικαιωμάτων κάθε ζώνης.

Υπό αυτό το πλαίσιο η πρακτική των κρατών και οι αποφάσεις των διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων σχετικά με την οριοθέτηση μεμονωμένων θαλάσσιων συνόρων είναι σημαντικές. Ένα τέτοιο σύνορο διαχωρίζει περιοχές διαφοροποιημένων καθεστώτων, όπως για παράδειγμα μία ΑΟΖ και μία ζώνη αλιείας 200 μιλίων, όπως στην *Υπόθεση του Κόλπου του Maine (1984)*. Η απόφαση του Τμήματος σε αυτή την περίπτωση εφάρμοσε κριτήρια επιείκειας κατά βάση πανομοιότυπα με αυτά που εφαρμόζονται στην υφαλοκρηπίδα. Παράλληλα τόνισε την ανάγκη χρήσης κριτηρίων που προσιδιάζουν σε μια πολύπλευρη οριοθέτηση, η οποία περιλαμβάνει σωρευτικά την ρύθμιση για την υφαλοκρηπίδα και τα υπερκείμε

10.Η Έννοια του εννιάου θαλάσσιου ορίου. Ο κανόνας της ίσης απόστασης (μέση/πλάγια γραμμή) με τη ρήτρα των ειδικών περιστάσεων που αποτέλεσε συμβατική ρύθμιση από το 1958 αντιμετωπίστηκε σε σχέση με την υφαλοκρηπίδα για πρώτη φορά στη νομολογία δέκα χρόνια αργότερα. Η οριοθέτηση ενός ενιαίου θαλάσσιου συνόρου, όταν είναι γεωγραφικά εφικτή, συνεπάγεται την εφαρμογή κανόνων που είναι κοινοί για όλες τις θαλάσσιες ζώνες που οριοθετούνται. Με την καθιέρωση του θεσμού της ΑΟΖ από τη Σύμβαση ΔΘ 1982 και λόγω της στενής σχέσης της εν λόγω ζώνης με την υφαλοκρηπίδα άρχισε να τίθεται σε πολλές περιπτώσεις ζήτημα για τη χάραξη ενιαίων θαλάσσιων συνόρων.

Στο παρελθόν προκειμένου για την οριοθέτηση επικαλυπτόμενων περιοχών υφαλοκρηπίδας ανοιχτά των ακτών των κρατών εφαρμόζοταν ο συμβατικός κανόνας του άρθρου 6 της Σύμβασης του 1958 και το εθιμικό δίκαιο. Με τις πρόσφατες εξελίξεις η υιοθέτηση της ΑΟΖ θέτει πλέον ζήτημα χρήσεως δύο ξεχωριστών ή ενός κοινού ορίου για τις δύο ζώνες. Στη Σύμβαση ΔΘ 1982 προτείνεται η συγχώνευση των δύο ζωνών, ΑΟΖ και υφαλοκρηπίδας, όταν η

τελευταία εκτείνεται έως τα 200ν.μ. Κατά την Τρίτη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών του Δικαίου της Θάλασσας τα κράτη, τα οποία ήταν προικισμένα με ευρεία υφαλοπλαίσια, επέμειναν στη διαφοροποίηση του καθεστώτος των δύο ζωνών, ενέργεια που δικαιολογεί την προνομιακή αντιμετώπιση που τους παραχωρήθηκε τελικά από τη Σύμβαση. Το άρθρο 76 παρ. 1 της Σύμβασης ΔΘ τους επιτρέπει να διεκδικούν υφαλοκρηπίδα πέραν των 200 ν.μ. εφόσον το υφαλοπλαίσιο τους επεκτείνεται πέραν του ορίου αυτού. Εάν οι δύο ζώνες είχαν απλώς συγχωνευθεί η υφαλοκρηπίδα δεν θα μπορούσε να διαφοροποιηθεί ως προς το εύρος της σε σχέση με την ΑΟΖ για την οποία είχε γίνει αποδεκτό ότι δεν θα μπορούσε να ξεπεράσει τα 200ν.μ. Πάντως, διαφορετικής φύσης δικαιώματα και συμφέροντα έχει το κράτος στην ΑΟΖ, συναφή κυρίως με την αλιεία και την προστασία του περιβάλλοντος, από αυτά που σχετίζονται με την εξερεύνηση και εκμετάλλευση των ορυκτών πόρων του θαλάσσιου βυθού και υπεδάφους της υφαλοκρηπίδας. Θέμα κοινού ορίου τίθεται μόνο στην περίπτωση οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας, η οποία δεν ξεπερνά τα 200ν.μ. είτε πρόκειται για κράτη με αντικείμενες είτε για κράτη με παρακείμενες ακτές. Επίσης όταν οι ακτές των δύο κρατών είναι όμορες και η υφαλοκρηπίδα των δύο κρατών εκτείνεται πέραν των 200ν.μ. θέμα κοινού ορίου τίθεται μόνο για την περιοχή μέχρι τα 200ν.μ. Από εκεί και πέρα θα πρέπει να οριοθετηθεί μόνο η υφαλοκρηπίδα, δηλαδή μόνο ο βυθός και το υπέδαφος.

Η συμβατική πρακτική των κρατών τάσσεται υπέρ ενός ενιαίου συνόρου, εφόσον η συντριπτική πλειοψηφία των συμφωνιών οριοθέτησης με αντικείμενο περισσότερες από μία θαλάσσιες ζώνες υιοθετούν ένα κοινό όριο, πρακτική που εναρμονίζεται με το γενικό κανόνα οριοθέτησης της ΑΟΖ και της υφαλοκρηπίδας μεταξύ κρατών σύμφωνα με τα άρθρα 74 και 83 Σύμβασης ΔΘ 1982. Σε διαφορετική περίπτωση τα κράτη παραπέμποντας το θέμα στην κρίση τρίτου-διαιτητού ή δικαστού, μπορούν να ζητήσουν κοινή συναινέσει να αποφανθεί για ένα κοινό όριο και για τις δύο ζώνες είτε να επιλύσει τις σχετικές τους διαφωνίες ως προς την εφαρμογή του ενιαίου ορίου.¹²

Ζήτημα ενιαίου θαλάσσιου ορίου τέθηκε στη *διαιτητική απόφαση για την Οριοθέτηση της Θαλάσσιας Περιοχής μεταξύ Γουινέας και Γουινέας-Μπισσάου (1985)* καθώς και στην *Υπόθεση των Νησιών Saint Pierre και Miquelon (1992)*, στην *Απόφαση για την Οριοθέτηση της Θαλάσσιας Περιοχής μεταξύ Γροιλανδίας και Jan Mayen (1993)*, στη *διαιτητική απόφαση για τη Θαλάσσια Οριοθέτηση μεταξύ Ερυθραίας και Υεμένης (1999)* καθώς και για πρώτη φορά στην *Υπόθεση για την Οριοθέτηση της Θαλάσσιας Μεθορίου στην Περιοχή του Κόλπου του Maine (1984)*. Στην τελευταία υπόθεση,³ όπου ζητήθηκε από το Τμήμα του Διεθνούς Δικαστηρίου να χαράξει μία ενιαία γραμμή οριοθέτησης για την υφαλοκρηπίδα και για τα υπερκείμενα ύδατα αυτό θεώρησε ότι: «δεν υπάρχει κανόνας του Διεθνούς Δικαίου που να μην επιτρέπει τη θαλάσσια οριοθέτηση δύο διαφορετικών στοιχείων με μία και μόνη γραμμή και συμπλήρωσε ότι κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί με την εφαρμογή ενός κριτηρίου ή συνδυασμού κριτηρίων, τα οποία δεν δίνουν προτιμησιακή μεταχείριση σε ένα από τα δύο αντικείμενα

(υφαλοκρηπίδα και υπερκείμενα ύδατα) και ταυτόχρονα προσφέρονται εξίσου για τη διαίρεση εκατέρου από αυτά».

Το Δικαστήριο απέρριψε τόσο την προηγούμενη συμπεριφορά των κρατών, όσο και γεωλογικούς παράγοντες που αφορούσαν μόνο στο βυθό, και οικολογικούς παράγοντες που σχετιζόνταν με τα υπερκείμενα ύδατα, και κατά συνέπεια και την αμερικανική θέση που πρότασε ως φυσικό όριο το Northeast Channel, το οποίο απέδιδε το Georges Bank στην πλευρά των ΗΠΑ. Οι ΗΠΑ που υποστήριζαν, ότι οι οικολογικοί παράγοντες της υπό οριοθέτηση περιοχής έπρεπε να ληφθούν υπόψη και τόνιζαν ότι έπρεπε να τους αποδοθεί όλη η περιοχή του αλιευτικού πεδίου Georges Bank, ενώ ο Καναδάς, βάσει του άρθρου 6 της Σύμβασης 1958 για την Υφαλοκρηπίδα, που δέσμευε τα δύο κράτη, ήταν υπέρ της μέσης γραμμής. Το Δικαστήριο απορρίπτοντας το άρθρο 6 λόγω της ανάγκης ρύθμισης στην υπόθεση και ορίου ζώνης αλιείας πλην αυτού της υφαλοκρηπίδας επέλεξε ως εφαρμοστέο δίκαιο για τις δύο ζώνες το εθνικό δίκαιο. Κινούμενο στα πλαίσια των αρχών επιείκειας, το Δικαστήριο προσπάθησε να εντοπίσει τα κριτήρια που θα του επέτρεπαν να καταλήξει στο ενιαίο όριο που αιτήθηκαν οι διάδικοι. Επισήμανε το γεγονός της επιλογής ενός και μόνο ορίου με διττό προορισμό, αποκλείοντας τη χρήση κάθε κριτηρίου που θα βρισκόταν σε τυπική και αποκλειστική συνάφεια με τα ειδικά χαρακτηριστικά της μίας από τις δύο πραγματικότητες (υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ), που έπρεπε να οριοθετηθούν. Αναζήτησε έτσι ουδέτερα κριτήρια με την έννοια ότι ταιριάζουν περισσότερο σε μία οριοθέτηση με πολλαπλούς στόχους και κατέληξε σε γεωγραφικά στοιχεία αναφερόμενο στη διαμόρφωση των ακτών των δύο κρατών για να καταλήξει σε μία τεθλασμένη γραμμή.

Η διαιτητική απόφαση για την Οριοθέτηση της Θαλάσσιας Περιοχής μεταξύ Γουινέας και Γουινέας-Μπισσάου (1985)³⁹ περιλάμβανε την οριοθέτηση ενός ενιαίου συνόρου για την αιγιαλίτιδα ζώνη, την ΑΟΖ και την υφαλοκρηπίδα πέρα από το όριο των 12ν.μ. Το διαιτητικό όργανο δεν προέβη σε κάποια ξεκάθαρη διάκριση μεταξύ των κανόνων που εφαρμόζονται στην οριοθέτηση της αιγιαλίτιδας ζώνης από τη μία πλευρά και της ΑΟΖ από την άλλη, ενώ το τελικό όριο χαράχθηκε σύμφωνα με διάφορα κριτήρια επιείκειας. Επειδή δεν είχε καθοριστεί κανένα από τα πολυεθνικά σύνορα κατά μήκος της δυτικής ακτής της Αφρικής, το Δικαστήριο βρέθηκε αντιμέτωπο με μία εξαιρετικά δύσκολη κατάσταση. Εξετάζοντας το σύγχρονο διεθνές δίκαιο της θαλάσσιας οριοθέτησης αρχικά επισήμανε, ότι ο τελικός στόχος ήταν ένα δίκαιο αποτέλεσμα που προϋπέθετε προσφυγή σε παράγοντες και εφαρμογή μεθόδων που το ίδιο είχε την εξουσία να συγκεντρώσει. Η ίση απόσταση δεν θεωρήθηκε ότι εκφράζει εθνικό δίκαιο και συνεπώς δεν θεωρήθηκε είτε υποχρεωτική είτε πρωταρχική μέθοδος. Το πρώτο τμήμα της γραμμής που κατασκευάστηκε, ένα παράκτιο τμήμα, ακολουθούσε τον ισχυρισμό της Γουινέας και ήταν σύμφωνο με το εδαφικό σύνορο μεταξύ των δύο κρατών, ενώ το δεύτερο τμήμα βασιζόνταν κυρίως στην μακρογεωγραφική διαμόρφωση της δυτικής ακτής της Αφρικής. Η γραμμή χαράχθηκε λαμβάνοντας υπόψη τους διάφορους ισχυρισμούς των μερών με την κατασκευή μιας γραμμής κατακόρυφης στη γενική κατεύθυνση της δυτικής ακτής της Αφρικής.

Στην Υπόθεση της Οριοθέτησης Θαλάσσιων Ζωνών Γροιλανδίας και Jan Mayen (1993) το Δικαστήριο ενόψει της διαφωνίας αρχικά των μερών για ένα κοινό όριο

εφάρμοσε το άρθρο 6 για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας και εθιμικό δίκαιο για την οριοθέτηση της ζώνης αλιείας. Έχοντας, ωστόσο, ξεκινήσει από μία προσωρινή μέση γραμμή και για τις δύο ζώνες το Δικαστήριο την μετατόπισε με τέτοιο τρόπο που να καταλήγει σε ένα κοινό όριο τόσο για την υφαλοκρηπίδα όσο και για την ΑΟΖ. Ενώ όμως στην Υπόθεση του Κόλπου του Maine το αίτημα του κοινού ορίου προσδιόριζε το ενιαίο εφαρμοστέο δίκαιο, στην Υπόθεση του Jan Mayen η ερμηνεία του εφαρμοστέου δικαίου οδήγησε στο κοινό όριο.

Η Υπόθεση διαιτησίας μεταξύ Υεμένης/Ερυθραίας (1999) αποτελείτο από δύο στάδια. Στο πρώτο το διαιτητικό όργανο αφοσιώθηκε στην εδαφική κυριαρχία και τη φύση της διαφοράς, ενώ με τη θαλάσσια οριοθέτηση ασχολήθηκε στην δεύτερη και τελική φάση. Το άρθρο 2 της συμφωνίας διαιτησίας προέβλεπε την εφαρμογή της Σύμβασης ΔΘ 1982 και κάθε άλλου αρμόζοντος παράγοντα. Έτσι το διαιτητικό όργανο μπορούσε να την εφαρμόσει παρότι η Ερυθραία δεν ήταν μέλος της Σύμβασης χωρίς να προβληματίζεται αν συγκεκριμένες ρυθμίσεις της είχαν καταστεί τμήμα του εθιμικού δικαίου. Ασχέτως με τις προθέσεις των μερών το διαιτητικό όργανο ερμήνευσε τον αρμόζοντα παράγοντα του άρθρου 2 της συμφωνίας διαιτησίας ως αναφερόμενο στους ποικίλους παράγοντες που είναι γενικά αναγνωρισμένοι ως σχετιζόμενοι με τη διαδικασία της οριοθέτησης.

Σε πρώτη φάση το διαιτητικό όργανο διευκρίνισε, ότι οι παράκτιες συμφωνίες πετρελαίου Ερυθραίας και Υεμένης ούτε δημιουργούσαν ούτε ενίσχυαν σημαντικά τους σχετικούς ισχυρισμούς των κρατών για τα αμφισβητούμενα νησιά. Παρόλα αυτά συνήγαγε ότι οι συμφωνίες έθεταν βάση υποστήριξης στη μέση γραμμή μεταξύ των ακτών Ερυθραίας Υεμένης που βρίσκονταν απέναντι η μία από την άλλη, η οποία χαράσσονταν χωρίς να ληφθούν υπόψη τα νησιά, διαχωρίζοντας την αντίστοιχη δικαιοδοσία των μερών. Στην δεύτερη φάση το διαιτητικό όργανο απομακρύνθηκε από τα προηγούμενα ευρήματα και τόνισε στην παρ. 84 της απόφασης ότι «ενώ το αρχικό βάρος πρέπει να δοθεί στα παράκτια μέρη των κρατών και στις παρυφές των νησιών ορισμένο βάρος πρέπει να δοθεί και ή δύναται να αποδοθεί στα νησιά ιδιαίτερα αναφορικά με την αιγιαλίτιδα ζώνη τους». Στην διαφορά αυτή η στενότητα των υδάτων στην υπό οριοθέτηση περιοχή συνεπάγετο και την παράλληλη οριοθέτηση της αιγιαλίτιδας ζώνης. Με τη διασπορά των νησιών και την διαμόρφωση της Ερυθράς Θάλασσας, όπως κατέρχεται προς τα νότια, η οριοθέτηση στο νότιο και σε μέρος του μεσαίου τομέα αφορούσε μόνο στην οριοθέτηση της αιγιαλίτιδας ζώνης. Στο βόρειο τμήμα, αντίθετα, η οριοθέτηση αφορούσε στην οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ. Το διαιτητικό όργανο, ενώ αναγνώρισε την ισχύ των παραδοσιακών ισχυρισμών αλιείας στην περιοχή, αρνήθηκε να αποδώσει σε αυτούς οποιαδήποτε επιρροή στην προσαρμογή του θαλάσσιου συνόρου. Συνεπώς η οριοθέτηση βασίστηκε κατά κύριο μέρος σε γεωγραφικούς παράγοντες.

Το διαιτητικό όργανο έκρινε ότι το διεθνές σύνορο θα έπρεπε να είναι ένα ενιαίο θαλάσσιο σύνορο για όλες τις ζώνες, και το οποίο θα έπρεπε κατά το τεχνικώς δυνατό να είναι μία μέση γραμμή μεταξύ των ακτών που βρίσκονται απέναντι η μία από την άλλη σε συμφωνία με τους καθιερωμένους κανόνες του εθιμικού διεθνούς δικαίου, ενώ το σύνορο θα έπρεπε να οριοθετεί την περιοχή από το βόρειο ως το νότιο τμήμα, ώστε να εμποδίζεται η καταπάτηση περιοχών, όπου τρίτα κράτη θα μπορούσαν να προβάλουν ισχυρισμούς. Είναι χαρακτηριστικό ότι και τα δύο μέρη επικαλέστηκαν τη

μέση γραμμή και την αρχή της αναλογικότητας με εντελώς αντίθετες εκδοχές. Η Ερυθραία ζητούσε η μέση γραμμή να αγνοεί τα νησιά της Υεμένης ανοικτά των ακτών της τελευταίας, ενώ η Υεμένη ζητούσε η μέση γραμμή να χαραχθεί δυτικά όλων των νησιών της.

Στην διαφοροποιημένη κατάσταση στην Υπόθεση Εδαφικών και Θαλάσσιων Ζητημάτων Κατάρ/Μπαχρέιν (2001) μετά την επέκταση της αιγιαλίτιδας ζώνης των κρατών στα 12ν.μ. τέθηκε τελικά θέμα οριοθέτησης τριών ζωνών εθνικής κυριαρχίας, της αιγιαλίτιδας ζώνης στο νότιο τμήμα και της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ στο βόρειο. Το Δικαστήριο θεωρώντας ότι η έννοια του θαλάσσιου ορίου προέρχονταν από τη διεθνή πρακτική και την επιθυμία των κρατών για υιοθέτηση μίας συνεχούς γραμμής, που να χωρίζει τις διαφορετικές θαλάσσιες ζώνες υπό τη δικαιοδοσία τους, αναγνωρίζοντας τον εθμικό χαρακτήρα της Σύμβασης ΔΘ 1982, αφού τα δύο κράτη δεν δεσμεύονταν από αυτή, αποφάνθηκε ότι το πνεύμα των διατάξεων των άρθρων 74 και 83 έχει διαπεράσει και τη διάταξη του άρθρου 15 της Σύμβασης ΔΘ 1982. Τόσο λοιπόν για την αιγιαλίτιδα ζώνη στο νότο όσο και για την υφαλοκρηπίδα και ΑΟΖ στο βορρά υπάρχει ενότητα δικαίου που υπαγορεύει και στις τρεις περιπτώσεις να χαράσσεται πρώτα μια μέση γραμμή και στη συνέχεια να διορθώνεται, αν χρειαστεί, ώστε η οριοθέτηση να καταλήγει σε ένα δίκαιο αποτέλεσμα.

Κινούμενο στο ίδιο πλαίσιο και κατόπιν συμφωνίας των διαδίκων για τη χρήση κοινού ορίου υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ στην Υπόθεση για το Χερσαίο και Θαλάσσιο Όριο Καμερούν/Νιγηρίας (2002) το Δικαστήριο με εφαρμοστέο δίκαιο τη Σύμβαση ΔΘ 1982 υιοθέτησε μία μέση γραμμή, την οποία δεν μετατόπισε καθόλου απουσία σχετικών περιστάσεων ή παραγόντων που να δικαιολογούν μια τέτοια μετατόπιση, επειδή θεώρησε ότι η μέση γραμμή, στη συγκεκριμένη περίπτωση, είχε επιεικές αποτέλεσμα.

Στην Υπόθεση Εδαφικών και Θαλάσσιων Ζητημάτων Νικαράγουα/Ονδούρας στην Καραϊβική (2007), όπου και τα δύο κράτη ήταν μέρη της Σύμβασης ΔΘ 1982 η Νικαράγουα ζητούσε από το Δικαστήριο να προσδιορίσει την πορεία του ενιαίου θαλάσσιου ορίου για την αιγιαλίτιδα ζώνη, την υφαλοκρηπίδα και την ΑΟΖ των περιοχών που αντιστοιχούσαν σε κάθε κράτος στην θάλασσα της Καραϊβικής σύμφωνα με τις αρχές της επιείκειας και τις σχετικές περιστάσεις που είναι αναγνωρισμένες από το γενικό διεθνές δίκαιο και εφαρμοστέες σε μία οριοθέτηση ενιαίου θαλάσσιου ορίου, τονίζοντας ότι το θαλάσσιο όριο μεταξύ των δύο κρατών δεν οριοθετήθηκε ποτέ. Η χάραξη, ωστόσο, ξεχωριστών ζωνών έγκειτο στην διακριτική ευχέρεια του Δικαστηρίου, στην οποία θα προέβαινε, εφόσον κάτι τέτοιο υπαγόρευε μία δίκαιη οριοθέτηση.

Το Δικαστήριο κατά την άποψη της Ονδούρας κατά τη χάραξη του ενιαίου θαλάσσιου ορίου θα έπρεπε να βασιστεί στο παραδοσιακό θαλάσσιο σύνορο κατά μήκος του 15ου παράλληλου έως εκεί που αρχίζει η δικαιοδοσία ενός τρίτου κράτους. Η Νικαράγουα από τη μεριά της επισήμανε ότι η κυριαρχία της στην επίδικη θαλάσσια περιοχή είχε αναγνωριστεί από τρίτα κράτη και ότι η χαρτογραφία της περιοχής παρότι δεν οδηγούσε σε ασφαλές συμπέρασμα υποστήριζε την κυριαρχία της, επιχείρημα, το οποίο χρησιμοποίησε από τη μεριά της και η Ονδούρα. Το Δικαστήριο απέρριψε την άποψη της Ονδούρας ότι η αρχή *uti possidetis juris* παρείχε

την βάση για μία θαλάσσια οριοθέτηση κατά μήκος του 15ου παράλληλου βάσει κάποιας ιστορικής ή παραδοσιακής γραμμής, αφού δεν υπήρχε κάποια ενεργή συμφωνία μεταξύ των μερών το 1982 -ούτε a fortiori σε κάποια μεταγενέστερη ημερομηνία- τέτοιας φύσης, ώστε να ιδρύει ένα νομικά δεσμευτικό θαλάσσιο σύνορο. Το

Δικαστήριο έθεσε ως αφετηρία το σημείο σε απόσταση 3ν.μ. από τη θάλασσα, ενώ χωρίς να προσδιορίζει κάποιο συγκεκριμένο καταληκτικό σημείο προχώρησε στην οριοθέτηση, η οποία εκτείνονταν πέρα από τον 82ο μεσημβρινό κύκλο χωρίς να επηρεάζει τα δικαιώματα τρίτων κρατών.

Παρότι η συμβατική πρακτική και η νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου που συμπορεύεται με τη διμερή πρακτική των κρατών μπορεί να χαρακτηριστεί ότι συγκεντρώνει το αντικειμενικό στοιχείο που είναι απαραίτητο για τη διαπίστωση ενός εθιμικού κανόνα είναι δύσκολο να συμπεράνει κανείς με τρόπο βέβαιο, ότι συνοδεύεται και από το λεγόμενο ψυχολογικό στοιχείο, την *opinio juris*. Σε κάθε περίπτωση κρίνεται νωρίς να διευκρινιστεί, αν πρόκειται για δημιουργία εθιμικού κανόνα ως προς την επιλογή ενιαίου ορίου, ωστόσο, τα επόμενα βήματα της πρακτικής των κρατών και της επιλογής του διεθνή δικαστή δύνανται να λειτουργήσουν καταλυτικά ως προς την συγκεκριμένη κατεύθυνση που θα δοθεί στην επιλογή του ενιαίου ορίου. Εμφανίζεται πάντως ως επιτακτική ανάγκη η δημιουργία ενός ενιαίου κανόνα για την χάραξη θαλάσσιων συνόρων που θα ρυθμίζει όλες τις ενδεχόμενες καταστάσεις και θα εφαρμόζεται τόσο κάτω από το εθιμικό όσο και κάτω από το συμβατικό δίκαιο άσχετα με τη διαφοροποιημένη διατύπωση των σχετικών συμβατικών κειμένων.

11. Μεσόγειος θάλασσα. Η Ελλάδα δεν έχει κηρύξει Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη. Από τα παράκτια κράτη της Μεσογείου Θάλασσας, που έχουν κυρώσει τη Διεθνή Σύμβαση, Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη 200 ναυτικών μιλίων έχουν η Κύπρος, η Γαλλία, το Μαρόκο και η Ισπανία στον Ατλαντικό Ωκεανό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.Βαμβούκος Αθ. (1985). Το σύγχρονο Δίκαιο της Θάλασσας, εκδ. Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα.
- 2.Μυλωνόπουλος Δ. (1998) «Ο ρόλος του Γενικού Γραμματέα του Ο.Η.Ε.», Ναυτική Επιθεώρηση.
- 3.Μυλωνόπουλος Δ. (2002). Το Δίκαιο της Αλιείας, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα.
- 4.Μυλωνόπουλος Δ. (2012). Ναυτικό Δίκαιο, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα.
- 5.Μαγκλιβέρας Κ, (2011), «Οι Διεθνής Οργανισμοί», σελ. 123. Το Δίκαιο της Διεθνούς Κοινωνίας.
- 6.Παπασταυρίδης Ευθ. (2011). «Δίκαιο της θάλασσας», σελ. 221, Το Δίκαιο της Διεθνούς κοινωνίας.
- 7.Στρατή Αθ.(2012), Ελληνικές Θαλάσσιες Ζώνες και Οριοθέτηση με γειτονικά κράτη.
- 8.Μυλωνόπουλος Δ. (2012), Δίκαιο της θάλασσας.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- 1.<http://www.imo.org/>
- 2.<http://www.un.org/>

